

Anna Tarragó Sisó

**EL MASCLISME EN LA PERCEPCIÓ MASCULINITZADA O FEMINITZADA
DE 14 ESPORTS**

TREBALL DE FI DE GRAU

dirigit per la Dra. Maria José Serrano Fernández

Grau de Psicologia

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

**Tarragona
2022**

RESUM

Des de sempre, les dones han estat subordinades als homes; hem viscut en una societat on dominava una ideologia masclista i patriarcal i, que avui dia, encara continua present tot i que en menys mesura. L'àmbit de l'esport no és menys i la dona s'ha vist estigmatitzada a causa d'aquesta ideologia. L'objectiu del treball és investigar si tenir un pensament més aviat masclista influeix a percebre un esport de forma més masculinitzada o més feminitzada; també, si el gènere i l'edat influeixen en aquesta percepció. Per això, s'ha administrat una enquesta amb preguntes dicotòmiques relacionades amb el masclisme en l'esport i 3 qüestionaris (CAIG, Qüestionari de Mesura de Sexisme Ambivalent i Escala sobre Ideologia de Gènere) a un total de 190 persones. Els resultats obtinguts en l'anàlisi demostren que el masclisme encara està present en la nostra societat i que aquest, influeix en la manera de percebre un esport com a masculí, femení o neutre. A més, queda reforçada la idea que encara s'atribueix un gènere als esports.

PARAULES CLAU: Esport, Gènere, Masclisme, Ideologia, Edat, Masculinització, Feminització

ABSTRACT

Women have always been subordinated to men; we have lived in a society dominated by a male chauvinist and patriarchal ideology, which is still present today, but in a lesser degree. The field of sports is no less and women have been stigmatized because of this ideology. The aim of the study is to investigate whether having a rather macho way of thinking influences the perception of a sport in a more masculinized or feminized way; also, whether gender and age influence this perception. For this reason, a survey with dichotomous questions related to sexism in sport and 3 questionnaires (CAIG, Ambivalent Sexism Measurement Questionnaire and Gender ideology scale) were administered to a total of 190 people. The results obtained in the analysis show that machismo is still present in our society and that it, in turn, influences the way a sport is perceived as masculine, feminine or neutral. In addition, the idea that sports are still gendered is reinforced.

KEY WORDS: Sport, Gender, Machismo, Ideology, Age, Masculinization, Feminization

<<L'esport és d'aquelles eventualitats que permet la barreja de classes,
d'històries i procedències.>>

Anna Ballbona
Elles competeixen

00.- Agraïments.

A la meva família i als meus amics per recolzar-me i animar-me durant tot el procés del treball i per estar al meu costat en tot moment.

A la Dra. Maria José Serrano Fernández per ajudar-me a realitzar la millor feina possible i ajudar-me a veure la llum al final del túnel en un treball que al principi no sabia com enfocar.

A totes les nenes, noies i dones que deixen els estigmes enrere i cada cop més es van involucrant en els diferents àmbits del món esportiu.

Índex

1.	Introducció teòrica	10
1.1.	La situació de la dona en la història	10
1.2.	La situació de la dona en el món de l'esport	11
2.	Motivació personal sobre el tema escollit	16
3.	Context	17
4.	Objectius	18
5.	Mètode	19
5.1.	Participants.	19
5.2.	Instruments.....	19
5.3.	Procediment.	21
5.4.	Anàlisi de dades.	22
6.	Resultats	23
7.	Discussió	47
8.	Conclusions.....	50
9.	Aplicabilitat	51
10.	Limitacions	52
11.	Pressupost.....	53
12.	Bibliografia	54
13.	Annexes	56
13.1.	Enquesta	56
14.	Reflexió: valoració personal del tfg	68

Índex de taules

Taula 1.....	19
<i>Característiques dels participants.....</i>	19
Taula 2	23
<i>Correlacions de les preguntes i els qüestionaris de l'enquesta amb els 14 esports que hi apareixen.....</i>	23
Taula 3	53
<i>Pressupost de la investigació</i>	53

Índex de figures

Figura 1	18
<i>Número de llicències esportives a Catalunya entre 2006 i 2020 (Observatori Català de l'Esport, 2021).....</i>	18
Figura 2	25
<i>Percepció del futbol en relació amb el gènere</i>	25
Figura 3	26
<i>Percepció del futbol en relació amb l'edat.....</i>	26
Figura 4	27
<i>Percepció del bàsquet en relació amb el gènere.....</i>	27
Figura 5	28
<i>Percepció del bàsquet en relació amb l'edat.....</i>	28
Figura 6	29
<i>Percepció de la gimnàstica rítmica en relació amb el gènere.....</i>	29
Figura 7	30
<i>Percepció de la gimnàstica rítmica en relació amb l'edat</i>	30
Figura 8	31

<i>Percepció de la natació en relació amb el gènere</i>	31
Figura 9	32
<i>Percepció de la natació en relació amb l'edat</i>	32
Figura 10	32
<i>Percepció del patinatge artístic en relació amb el gènere</i>	32
Figura 11	33
<i>Percepció del patinatge artístic en relació amb l'edat</i>	33
Figura 12	34
<i>Percepció del tennis en relació amb el gènere</i>	34
Figura 13	34
<i>Percepció del tennis en relació amb l'edat</i>	34
Figura 14	35
<i>Percepció l'automobilisme en relació amb el gènere</i>	35
Figura 15	36
<i>Percepció de l'automobilisme en relació amb l'edat</i>	36
Figura 16	36
<i>Percepció de la gimnàstica artística en relació amb el gènere</i>	36
Figura 17	37
<i>Percepció de la gimnàstica artística en relació amb l'edat</i>	37
Figura 18	38
<i>Percepció de la boxa en relació amb el gènere</i>	38
Figura 19	39
<i>Percepció de la boxa en relació amb l'edat</i>	39
Figura 20	40
<i>Percepció del bàdminton en relació amb el gènere</i>	40
Figura 21	40
<i>Percepció del bàdminton en relació amb l'edat</i>	40
Figura 22	41

<i>Percepció del voleibol en relació amb el gènere</i>	41
Figura 23	42
<i>Percepció del voleibol en relació amb l'edat</i>	42
Figura 24	42
<i>Percepció del golf en relació amb el gènere</i>	42
Figura 25	43
<i>Percepció del golf en relació amb l'edat</i>	43
Figura 26	44
<i>Percepció del beisbol en relació amb el gènere</i>	44
Figura 27	45
<i>Percepció del beisbol en relació amb l'edat</i>	45
Figura 28	45
<i>Percepció del futbol sala en relació amb el gènere</i>	45
Figura 29	46
<i>Percepció del futbol sala en relació amb l'edat</i>	46

1. Introducció teòrica

1.1. La situació de la dona en la història

Actualment, vivim en una societat on encara predomina el masclisme i una ideologia patriarcal presents al llarg de tota la història, on la dona ha estat subordinada a l'home tant en l'àmbit públic com en el privat (Álamo, 2011; Dosal et al., 2017) En altres paraules, com menciona Daros (2014), "la dona ha set devaluada i depreciada", fins al punt que no és fins a partir del matrimoni i de la maternitat que no desenvolupa la seva identitat personal (Álamo, 2011). En la història, s'han establert uns determinats rols i valors pel gènere masculí i uns altres completament diferents pel femení assentant-se uns estereotips que, juntament amb una ideologia masclista i patriarcal han acabat devaluant aquests rols i valors de la dona (Azurmendi, 2016).

D'ençà que es té constància, el treball també ha participat en aquesta subordinació atorgant uns rols superiors i positius com per exemple en la guerra o en la política als homes en detriment a les dones a qui s'atribueixen uns rols inferiors i negatius a excepció de la maternitat i la capacitat procreadora (Daros, 2014). En aquest sentit, d'acord amb motius sociobiològics, l'assignació de les feines en un nucli familiar s'ha repartit de forma que l'home és qui s'encarrega d'obtenir ingressos per la família mentre que la dona té la tasca de criança dels fills i filles així com de fer les feines domèstiques (Dosal et al., 2017).

En el món educatiu la dona també ha rebut una formació sexista i desigual; elles han estat formades per fer les feines de casa i amb aptituds morals, a diferència dels homes que han estat educats a partir de competències científiques, tècniques, etc. (Álamo, 2011).

A partir d'aquests aspectes es consolida una jerarquia social i cultural on els aspectes masculins se situen per sobre dels femenins: l'home gaudeix d'una posició social superior a la de la dona a causa d'una supremacia tant física com psicològica, que qüestiona i menysprea les seves capacitats en els àmbits social, laboral i jurídic (Daros, 2014; Rodríguez et al., 1993). En el seu article, Ulloa et al. (2017) indiquen que globalment, els homes cobren un 24% més que les dones i que la representació femenina parlamentària és

només del 22%; inclús en el sector privat, en només un 32% d'aquestes empreses hi ha algun alt càrrec cobert per dones.

Cada vegada hi ha més consciència en relació amb el masclisme, però moltes vegades es presenta de forma inconscient en moltes cultures (Daros, 2014). Aquest, es basa en una classificació on es diferencia les característiques pròpies d'un "vertader home" i les d'una "vertadera dona", en la qual la dona resulta discriminada (Daros, 2014) davant d'una superioritat de l'home (Rodríguez et al., 1993).

Cada cop, tasques o qüestions atribuïdes a les dones, pròpies d'una ideologia masclista i patriarcal s'han anat repartint entre elles i els homes; en les feines de casa, l'educació i la criança dels seus fills i filles cada cop hi ha més presència masculina, però generalment, encara és la dona la que assumeix una major part de dedicació i responsabilitat en dur a terme aquestes tasques (Daros, 2014).

Especialment a partir del segle XX s'han consolidat moviments creats per dones amb l'objectiu d'acabar amb aquests pensaments; alguns han incidit més que d'altres, però s'ha aconseguit que comenci a haver-hi un canvi respecte a la percepció de la dona tot i que es podrien considerar bastant superficials (Rodríguez et al., 1993).

1.2. La situació de la dona en el món de l'esport

L'esport és un viu reflex de les situacions que influeixen en la societat (Dosal et al., 2017); encara s'observa grans diferències entre els dos gèneres en el món de l'esport on molts dels intents que busquen una igualtat, no acaben portant-se a la pràctica o no resulten ser tan efectius com es pensava (Sauleda et al., 2021).

Malgrat la lluita envers els estereotips de gènere la participació esportiva per part del gènere masculí i del femení no ha estat equilibrada (Sauleda et al., 2021) i especialment, amb l'esport modern partir del segle XIX (Sagarzazu & Lallana, 2012). Des de sempre, el món esportiu ha estat controlat i dominat pel gènere masculí i per això les dones han tingut moltes

dificultats i limitacions per poder accedir tant a la pràctica esportiva com a esdeveniments esportius (Gallardo et al., 2013).

Com indica Gallardo et al. (2013) hi ha una clara interrelació entre l'activitat física i esportiva amb la ideologia de la societat. Els estereotips assignats a homes i a dones, han fet que elles pràcticament no estiguessin presents en aquest món (Gallego & Estebarez, 2005). Històricament i socialment, els homes són masculins i han de demostrar la destresa, l'agressivitat i la força quan practiquen un esport, tenaços, ambiciosos, originals, competitius, líders, independents, etc., a diferència de les dones, que han de ser femenines i s'han de mostrar estètiques i expressives, irracionals i suaus, dependents, emocionals, etc. (Azurmendi, 2016); ells són forts, bruscs mentre que elles són dolces, fràgils i dòcils (Gallego & Estebarez, 2005) i s'atribueix la competitivitat, la independència, l'agressivitat, coratge, virilitat i caràcter als homes mentre que a les dones se'ls assigna rols d'ordre, passivitat i submissió i s'han de mostrar delicades i elegants (Rodríguez et al., 2005).

Per això, el fet qualificar un esport com a més masculí, més femení o més neutre, es deu a aquesta ideologia i als estereotips atribuïts a ambdós gèneres a partir de les seves actituds i capacitats, amb especial importància per les físiques (Azurmendi, 2016). És per aquest motiu, que el gènere femení ha quedat deslligat de la pràctica esportiva i havent-se de centrar en les tasques i rols que tenia assignats, com les feines de casa i ser una bona mare i esposa (Azurmendi, 2016).

Al voltant de la dona, s'han establert unes creences que determinaven que només podien practicar els esports considerats aptes en relació amb la seva funció maternal o aquells de caràcter artístic i expressiu (Rodríguez et al., 2005). De fet, s'ha arribat a considerar que l'esport era maligne per la dona tenint en compte la seva funció reproductora (Sauleda et al., 2021). Això no obstant, alguns científics van treballar per canviar aquest panorama determinant que la pràctica esportiva femenina ajudaria a vetllar per la seva salut i per la de la següent generació que portaria al món, així com per conservar la seva bellesa, feminitat i gràcia, essent la gimnàstica l'esport més recomanat per aquests dos aspectes (Kaczan, 2016).

En aquest sentit, durant el Franquisme a Espanya les dones solament tenien permís per practicar esport amb l'objectiu de què els seus fills naixessin forts i sans; es van determinar quins esports podien practicar i quins no per tal de no danyar l'aparell reproductor femení (Azurmendi, 2016).

Azurmendi (2016) explica que les dones poden accedir amb més facilitat en els esports en què l'estètica del cos presenta una gran importància. D'aquesta forma, l'autora expressa que els esports considerats aptes eren els que promovent la bellesa, la flexibilitat, l'elegància, l'agilitat, l'harmonia, la gràcia... com per exemple el bàsquet, l'esquí, el voleibol, el tennis, el muntanyisme, la natació o l'hoquei, és a dir, les pràctiques esportives que entraven dins del marc dels estereotips femenins. Per contra, els esports que requereixen musculació, força física i els esports en equip que impliquen contacte, així com el futbol, el rugbi, la boxa, el karate, el ciclisme, el rem, l'halterofília o el culturisme, quedaven lluny de l'abast de les dones.

Aquests estereotips es basen en les diferències anatòmiques i biològiques dels dos gèneres i deixen de banda la capacitat de cada persona per poder practicar un esport determinat. Així, la gimnàstica per exemple, va sorgir a partir de l'estereotip "feminitat", buscant impulsar els aspectes propis associats a les dones, abandonant la part més mecànica de l'esport considerada perillosa i violenta pròpia del gènere masculí (Rodríguez et al., 2005).

Una de les iniciatives que té l'objectiu d'aconseguir la igualtat que segueix en peu el dia d'avui, és la Declaració de Brighton signada el 1994. Es tracta d'una proposta promoguda pel Consell Britànic de l'Esport i amb el vistiplau del Comitè Olímpic Internacional amb l'objectiu de crear eines per tal d'aconseguir una major presència femenina en l'esport compromentent a les institucions esportives d'arreu del món adherides al manifest (Dosal et al., 2017; García et al., 2008). A més, en aquesta conferència es va formar el Grup Internacional Dona i Esport que continua treballant per la igualtat en el món esportiu (García et al., 2008).

Els objectius d'aquesta Declaració amb els quals es comprometen els organismes esportius com indica García et al. (2008) són:

- Una participació en un ambient segur que vetlli pels drets, la dignitat i el respecte de la dona que practica un esport.
- Augmentar la presència femenina en tots els àmbits de l'esport.
- Assegurar que la coneixença, experiència i valors del gènere femení, afavoreixin al desenvolupament esportiu.
- Potenciar que la participació de les dones en l'esport ajudant a una maduració de la comunitat i de la vida de totes les persones així com en la gestació de dones sanes.
- Convidar-les a considerar els aspectes intrínsecs de la seva pràctica esportiva i com les ajuda en desenvolupar-se personalment mantenint una vida sana.

Més concretament, es van establir una sèrie de principis que recull Dosal et al. (2017):

- Els Governes es comprometran a fomentar unes condicions igualitàries en l'esport.
- Una major injecció econòmica en unes instal·lacions que afavoreixin les necessitats femenines de forma equitativa.
- Les mateixes facilitats en relació amb la pràctica esportiva infantil i escolar per a nens i nenes.
- Que ambdós gèneres gaudeixin de les mateixes oportunitats, especialment tenint en compte les necessitats femenines.
- Que ambdós gèneres tinguin un mateix suport en la pràctica esportiva d'alt rendiment.
- Elaborar estratègies amb l'objectiu d'aconseguir una major presència femenina en càrrecs de lideratge.
- Promulgar l'equitat de gènere en l'educació.
- Que les investigacions de caràcter esportiu se centrin en aspectes relatius dels dos gèneres i obtenir més coneixements respecte a les dones i l'esport.

- Que els recursos tant públics com privats tinguin en compte les necessitats i característiques dels homes i de les dones.
- Afavorir una cooperació internacional amb l'objectiu d'aconseguir la igualtat de gènere en l'esport.

El passat 2014 en una Conferència Mundial del Grup de Treball Internacional sobre la Dona i l'Esport celebrada a Hèlsinki, es va ratificar aquesta Declaració explicada anteriorment, passant-se a dir "Declaració de Brighton Més Hèlsinki 2014 sobre la Dona i l'Esport" (Derecho Deportivo España, 2018; SPORT, 2019). En aquesta ocasió es va afegir la integració de l'activitat física com a una ampliació de l'esport, en especial per les dones. Actualment, més de 550 organitzacions d'arreu hi estan adherides (SPORT, 2019).

Diversos autors remarquen la importància del rol que duu a terme l'esport a l'hora de transmetre aquests valors, rols, estereotips comentats anteriorment en el desenvolupament de la identitat de gènere de nens i nenes, que des de petits assumeixen quins esports són els més adequats per cada gènere; de manera que aquests estereotips acaben influint en l'esport que decideixen practicar i quina actitud i comportaments adopten mentre el practiquen (Azurmendi, 2016). Segons Rodríguez et al. (2005) és precisament el fet de pensar que hi ha uns esports adreçats a homes i d'altres a dones, un dels estereotips més difícils de revertir i que encara persisteix avui en dia. Per això, és important que per aconseguir aquesta igualtat en l'esport es treballi en tots els àmbits: des de tots els nivells en el món educatiu de l'activitat física i esportiva i tant en l'esport d'alt rendiment com en el federat (Sauleda et al., 2021).

Avui dia aquesta desigualtat entre homes i dones, encara està molt present provocant també menys participació femenina en els esdeveniments esportius més importants com seria els Jocs Olímpics (Sauleda et al., 2021). Pierre de Coubertin, el fundador dels Jocs Olímpics ja va establir aquesta desigualtat afirmant que l'esport i, en concret les Olimpíades eren espais exclusivament reservats pels homes i reduïa a la dona com un simple adornament (Rodríguez et al., 2005; Sauleda et al., 2021). En relació amb aquest esdeveniment esportiu, Sauleda et al., (2021) esmenten que no va

ser fins als Jocs de Londres el 2012 quan es va donar un equilibri en la presència dels dos sexes i, a més, hi havia dones competint en totes les modalitats. També, als Jocs de Rio el 2016, la presència femenina va seguir augmentant fins arribar al 45% (Sauleda et al., 2021).

Tot i que actualment s'ha avançat en matèria de la igualtat en l'esport, encara estan presents molts estigmes i discriminacions i a més, aquests avenços es fan sota unes bases masculines (Rodríguez et al., 2005). Aquests mateixos autors comenten que ara hi ha dones que s'adapten a aquestes bases masculines i d'altres en busquen de femenines que promulguin una cultura feminista de la pràctica esportiva.

2. Motivació personal sobre el tema escollit

Des d'un principi tenia clar que la temàtica d'aquesta investigació se centraria en el món de l'esport. Més concretament, volia treballar l'esport femení tenint en compte la ideologia de gènere, el masclisme i el sexisme de la societat, que avui en dia encara persisteix.

Volia seguir en la línia del TdR que vaig realitzar a Batxillerat, titulat "La dona en el món de l'esport", on també vaig parlar sobre l'estigmatització, el masclisme i el sexisme al qual està sotmès la dona esportista.

Un objectiu més personal que m'agradaria aconseguir amb aquest treball és donar visibilització a aquests aspectes i intentar aportar un granet de sorra per poder arribar a la igualtat en l'esport, i apropar-nos en la igualtat en tota la resta d'àmbits.

A poc a poc sembla que es va avançant en aquest aspecte. Cada vegada hi ha més nenes que s'apunten a esports socialment masculins així com nens que també s'apunten a esports socialment femenins; a més, les nenes (i també els nens) disposen de més referents femenins, i ara molts més infants diuen que la seva ídol és l'Alexia Putellas; i molts altres més exemples. També anem trobant més dones en diferents càrrecs esportius i en professions relacionades amb l'esport. Lentament, es van abandonant els diferents estigmes i prejudicis que des de sempre han envoltat a la dona en

tots els àmbits de la vida i la societat. Pel que concerneix aquest treball, la societat va normalitzant la numèrica entrada de nenes, noies i dones en l'esport deixant de mica en mica enrere els pensaments masclistes. Tot i això, encara queda molt camí per recórrer.

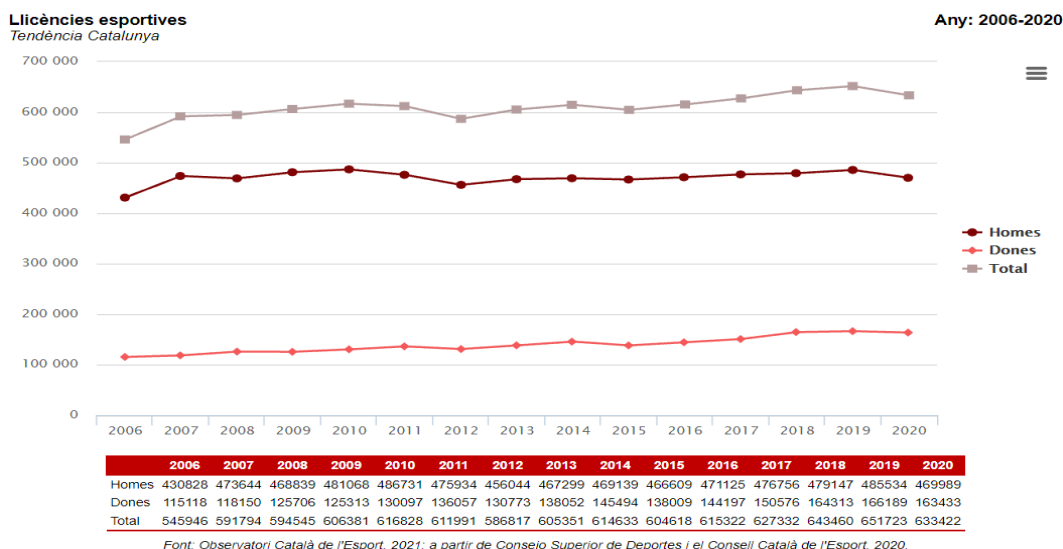
3. Context

Actualment, en ple segle XXI ens trobem davant d'una societat bastant diferent de la de fa uns anys. Cada vegada sembla que els prejudicis i els estereotips que socialment s'havien atribuït a les dones van desapareixent a poc a poc. Pel cas que ocupa aquest treball, en l'àmbit esportiu cada vegada són més les persones del gènere femení que s'endinsen en aquest món; cada vegada hi ha més practicants de diferents esports, més fitxes federatives, més dones en alts càrrecs esportius o en càrrecs que històricament han estat atribuïts als homes com ara entrenadores o presidentes i en altres professions que treballen en l'esport.

Tot i aquests avenços, no n'hi ha prou per poder dir que s'ha arribat a un nivell d'igualtat en el món de l'esport; les diferències entre salaris, llicències esportives i dones en alts càrrecs entre altres aspectes, encara són molt notables. En aquest sentit, encara queda molt treball a realitzar per poder aconseguir aquesta igualtat de gènere en l'esport i en el món en general.

Figura 1

Número de llicències esportives a Catalunya entre 2006 i 2020 (Observatori Català de l'Esport, 2021)

4. Objectius

L'objectiu d'aquest estudi és comprovar si existeix alguna relació entre els pensaments masclistes i la percepció d'un esport, és a dir, si el fet de ser una persona amb unes creences més o menys masclistes o amb una visió determinada de la dona, influirà en el fet de considerar un esport més masculí o menys.

També tenim l'objectiu de comprovar si en aquesta relació explicada anteriorment hi ha una influència de l'edat i el gènere dels diferents participants de l'estudi.

Paral·lelament, hem establert dues hipòtesis de treball:

Hipòtesi 1: Un elevat nivell de masclisme determinarà que la percepció de la persona respecte a un determinat esport sigui més masculinitzada o menys.

Hipòtesi 2: La ideologia de gènere determinarà la creença sobre si un esport és més masculí o més femení.

5. Mètode

5.1. Participants.

Els participants d'aquest estudi han estat un total de 190 persones dividides en 7 franges d'edat. A continuació s'exposen les característiques d'aquests participants (Taula 1).

Taula 1

Característiques dels participants

Variable	Mostra (N=190)	Valors
Gènere (%)	Masculí	32,1 %
	Femení	67,9 %
Edat (franges d'anys)	Menys de 20	3,7
	21 a 30	31,1
	31 a 40	6,3
	41 a 50	13,7
	51 a 60	33,7
	61 a 70	8,9
	Més de 71	2,6

5.2. Instruments.

En aquest estudi s'han utilitzat tres qüestionaris que han estat inclosos en l'enquesta administrada a la població general:

Cuestionario de Actitudes hacia la Igualdad de Géneros (CAIG) (De sola et al., 2003). S'ha utilitzat la versió adaptada a universitaris de la Universitat Ricardo Palma realitzada per Caveró (2019). És una escala formada per 6 factors amb 5 ítems per cada un; el primer, *Aspectos relacionados con la orientación sexual* té una fiabilitat d' $\alpha = 0.842$, un exemple d'ítem seria "1.-Las mujeres lesbianas deberían ser aceptadas con total normalidad"; el tercer, *Valores y estructura de pareja*, té una fiabilitat

d' $\alpha = 0.703$, un exemple d'ítem seria "8.-Las mujeres jamás podrán valorar a los Hombres cariñosos, sumisos y hogareños"; el quart factor, *Rol de género en ámbito privado*, té una fiabilitat d' $\alpha = 0.649$, un exemple d'ítem seria "3.- Las mujeres, por propia naturaleza, estarán más pendientes de temas personales y del hogar, que por asuntos políticos, morales o de justicia en la sociedad"; el quart factor, *Rol de género en ámbito público*, té una fiabilitat d' $\alpha = 0.794$, un exemple d'ítem seria "7.- Es normal que, ante una operación quirúrgica grave, se prefiera a un cirujano varón."; el sisè i últim factor, *Sexualidad y libertad personal*, té una fiabilitat d' $\alpha = 0.537$, un exemple d'ítem seria "2.-Una mujer que sale sola de noche, generalmente tendrá más riesgo de que le pase algo, a comparación de los hombres." Format de resposta tipus likert de 5 punts (des de totalmente en desacuerdo a totalmente de acuerdo).

Per aquest estudi s'ha decidit prescindir del segon factor, *Aspectos relacionados con el simbolismo religioso* perquè s'ha considerat irrellevant.

Cuestionario de Medición de Sexismo Ambivalente (Cruz et al., 2005). És una escala formada per 6 factors i un total de 24 ítems; el primer factor, amb una fiabilitat d' $\alpha = 0.7424$, *Diferenciación complementaria de género*, consta de 4 ítems i un exemple seria "1.- 1. En momentos difíciles, las mujeres son mucho más solidarias que los hombres."; el segon, amb una fiabilitat d' $\alpha = 0.7437$, *Hostilidad heterosexual*, també té 4 ítems i un exemple seria "5.-Las mujeres acostumbran seducir a los hombres para controlarlos."; el tercer, amb una fiabilitat d' $\alpha = 0.7487$, *Paternalismo dominador*, consta de 5 ítems i un exemple seria "9.-Para que una mujer esté segura, debe permitir que un hombre la proteja"; el quart factor, *Paternalismo Protector*, amb una fiabilitat d' $\alpha = 0.7048$, té 4 ítems, i un exemple seria "14.-La seguridad de una mujer es responsabilidad de los hombres que la acompañan"; el cinquè, *Diferenciación competitiva de género*, amb una fiabilitat d' $\alpha = 0.6418$ està compost per 3 ítems i un exemple seria "18.-No votaría por una mujer para presidente"; el sisè i últim, *Intimidación heterosexual*, amb una fiabilitat d' $\alpha = 0.6618$, també té 4 ítems i un exemple seria "21.-Un hombre debe hacer todo lo posible con tal de conservar a la mujer que ama". Format de resposta tipus likert de 5 punts (des de totalmente falso a totalmente cierto).

Escala sobre Ideología de Género (Moya et al., 1991). Per a aquest estudi s'ha utilitzat la versió reduïda (Moya et al., 2006). L'escala reduïda està formada per 12 ítems i un exemple seria "1.-Aunque a algunas mujeres les guste trabajar fuera del hogar, debería ser responsabilidad última del hombre suministrar el sostén económico a su familia." Format de resposta tipus likert de 5 punts (des de totalment en desacuerdo a totalment de acuerdo), mostrant una fiabilitat d' $\alpha = 0.95$.

5.3. Procediment.

En primer lloc, un cop considerat l'objectiu i les hipòtesis d'aquest treball, es van plantejar les preguntes de l'enquesta i es van buscar els tres qüestionaris necessaris que més s'adien a les hipòtesis proposades.

Seguidament, un cop muntat el qüestionari es va distribuir per les diferents xarxes socials de la investigadora i s'han admès respostes des del dia 26 d'abril del 2022 fins al 5 de maig del 2022, obtenint-ne un total un de 190.

L'enquesta (vegeu Annex) és un qüestionari que s'administra a la població general de forma totalment anònima. Està dividit en 3 seccions:

- En la primera apareix una pregunta on la persona partícip consent la seva participació en l'estudi, essent necessari que doni el seu consentiment per poder respondre l'enquesta.
- En la segona secció, trobem preguntes relacionades amb l'estigmatització de l'esport i una taula amb l'objectiu de què els participants classifiquessin cada esport segons si el consideren més o menys masculí o femení, en una escala gradual que inclou: *totalment masculí, masculí, ni masculí ni femení, femení i, totalment femení*. Cal considerar que per fer l'anàlisi es parteix que la resposta "ni masculí ni femení" correspondria a una no atribució de gènere a l'esport en qüestió, considerant-lo adequat per ambdós gèneres. També es pregunta pel gènere i franja d'edat dels participants.

- En la tercera i última secció, trobem tres qüestionaris ja validats explicats en el punt anterior:
 - *Cuestionario de Actitudes hacia la Igualdad de Géneros (CAIG).*
 - *Cuestionario de Medición de Sexismo Ambivalente.*
 - *Versió reduïda de Escala sobre Ideología de Género.*

Un cop obtingudes les respostes, es procedirà a realitzar-ne de l'anàlisi estadístic.

5.4. Anàlisi de dades.

Un cop recollides les dades, es procedeix a l'anàlisi d'aquestes. Per dur-ho a terme, en primer lloc, hem realitzat taules de freqüències per a comprovar de manera visual quines són les creences respecte de si un esport és masculí o femení depenent de l'edat i el gènere dels participants.

Per tal d'avaluar la Hipòtesi 1 (*Un elevat nivell de masclisme determinarà que la percepció de la persona respecte a un determinat esport sigui més masculinitzada o menys*) s'ha fet una anàlisi al programa SPSS on s'ha calculat la correlació de Pearson entre les preguntes plantejades a l'enquesta i els 5 factors del CAIG utilitzats en l'estudi, amb els resultats obtinguts en la puntuació dels diferents esports.

Per tal d'avaluar la Hipòtesi 2 (*La ideologia de gènere determinarà la creença sobre si un esport és més masculí o més femení*) s'ha realitzat el mateix pas que per la Hipòtesi 1, estant totes les dades recollides en una mateixa taula (Taula 2).

Per analitzar aquestes dades, s'ha utilitzat el SPSS per obtenir la freqüència en forma de percentatge de cada gènere i de cada franja d'edat en relació amb cadascun dels esports plantejats en l'enquesta. Seguidament, s'ha usat el programa Excel per elaborar les gràfiques que representen aquestes dades.

6. Resultats

A continuació es presenten els resultats obtinguts a partir de l'anàlisi de dades:

Taula 2

Correlacions de les preguntes i els qüestionaris de l'enquesta amb els 14 esports que hi apareixen

	Futbol	Bàsquet	G Rítmica	Natació	Patinatge artístic	Tennis	Automobilisme	Gimnàstica artística	Boxa	Bàdminton	Voleibol	Golf	Beisbol	Futbol sala
Suma Masclisme	-,215**	-0,126	,165*	0,020	0,098	-0,004	-,208**	,188**	-0,128	-0,092	0,077	-0,049	-,196**	-,169*
Aspectes relacionats orientació sexual	-0,077	0,008	0,099	-0,014	0,058	0,137	-0,128	0,077	-0,095	0,052	0,054	-0,064	-0,039	-0,027
Valors estructural parella	-0,020	0,043	-0,004	-0,051	-0,078	-0,012	0,131	0,021	0,068	0,030	-0,072	0,092	0,108	0,037
Rol gènere àmbit privat	-,201**	-,173*	0,081	-0,031	0,018	-0,106	-0,011	0,087	-0,077	-0,088	-0,130	-0,002	-0,016	-0,084
Rol gènere àmbit públic	-0,025	0,020	-0,045	-0,042	-0,123	-0,033	0,111	-0,027	0,073	-0,086	-0,079	0,063	0,099	0,005
Sexualitat llibertat personal	-,199**	-0,108	0,083	-0,090	-0,025	-0,069	-0,037	-0,017	-0,076	-0,083	-0,077	0,024	-0,048	-0,058
Suma ideologia gènere	-0,018	0,071	0,014	0,058	-0,041	0,007	0,102	0,046	0,088	-0,019	0,028	,165*	0,121	0,053
Diferenciació complementària gènere	-0,132	-0,120	0,058	-0,021	,145*	-0,083	-0,093	0,024	-,167*	0,016	,146*	-0,128	-0,136	-,153*
Hostilitat heterosexual	0,047	0,065	-0,041	0,024	-,185*	0,004	0,099	-0,059	0,046	-0,026	-0,093	,161*	0,037	0,036
Paternalisme dominador	0,004	0,029	-0,015	0,117	-0,087	0,005	0,113	0,016	0,021	-0,024	-0,004	0,103	0,025	-0,026
Paternalisme protector	0,008	0,023	0,022	0,101	-0,056	0,021	0,121	0,052	-0,004	-0,020	-0,008	0,073	0,016	-0,051
Diferenciació competitiva gènere	-0,029	0,084	-0,015	0,042	-0,072	-0,013	0,081	0,020	0,078	0,029	0,021	0,121	0,058	0,050
Intimitat heterosexual	0,028	-0,018	-0,033	-0,021	-0,127	0,091	0,118	-0,026	-0,018	-,149*	-0,051	0,141	0,076	0,074

** . La correlació es significativa en el nivell 0,01 (bilateral).

* . La correlació es significativa en el nivell 0,05 (bilateral).

Com es pot observar en la Taula 2, s'han trobat algunes correlacions significatives tant a un nivell de significació de 0,01 com a nivell 0,05.

A nivell 0,01, la Suma Masclisme, que correspon a la suma dels ítems de la segona secció de l'enquesta, correlaciona de forma negativa amb el

Futbol (-,215), amb l'Automobilisme (-,208) i amb el Beisbol (-,196). D'altra banda, ha correlacionat positivament amb la Gimnàstica artística (,188).

El factor Rol de gènere en àmbit privat, correlaciona negativament amb el Futbol (-,201), de la mateixa forma que ho fa el factor Sexualitat i llibertat personal (-,199).

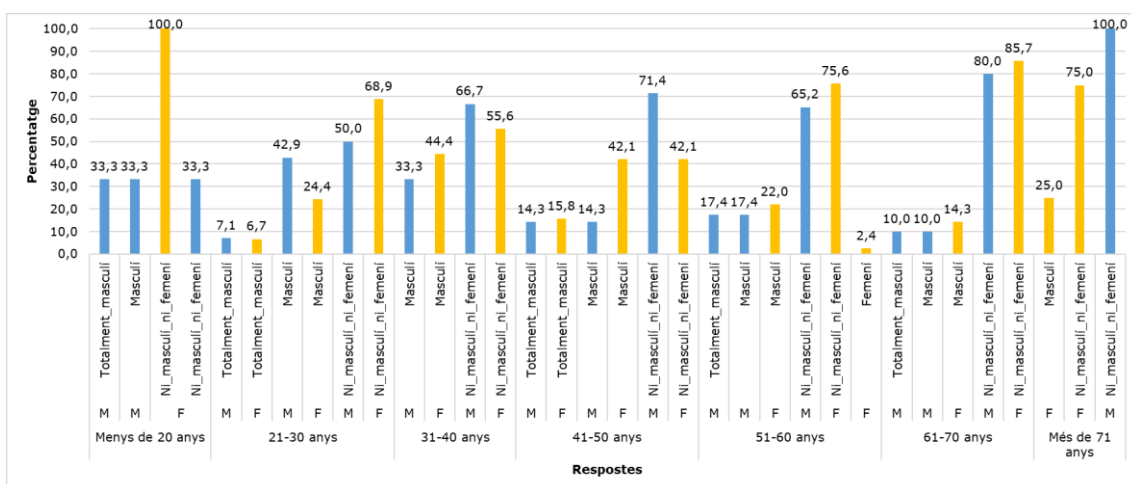
A nivell 0,05, la Suma Masclisme ha correlacionat positivament amb la Gimnàstica rítmica (,165) i de forma negativa amb el Futbol sala (-,169).

En aquest cas, el factor Rol de gènere en àmbit provat també correlaciona de forma negativa amb el Bàsquet (-,173). El factor Suma ideologia de gènere correlaciona de forma positiva amb el Golf (,165). Pel que fa al factor Diferenciació complementària de gènere, ha correlacionat de forma positiva amb el patinatge artístic (,145) i amb el Voleibol (,146); també ho ha fet de forma negativa amb la Boxa (-,167) i amb el futbol sala (-,153). El factor Hostilitat heterosexual correlaciona negativament amb el patinatge artístic (-,185) i, positivament amb el Golf (,161). Per acabar, el factor Intimitat heterosexual, ha correlacionat de forma negativa amb el Bàdminton (-,149).

Pel que fa a Aspectes relacionats amb l'orientació sexual, Valors i estructura de parella, Rol de gènere en àmbit públic, Paternalisme dominador, Paternalisme protector i Diferenciació competitiva de gènere no han correlacionat amb cap dels esports. Així com respecte a la Natació i al Tennis, tampoc s'han trobat correlacions significatives amb cap dels diferents factors.

Figura 2

Percepció del futbol en relació amb el gènere

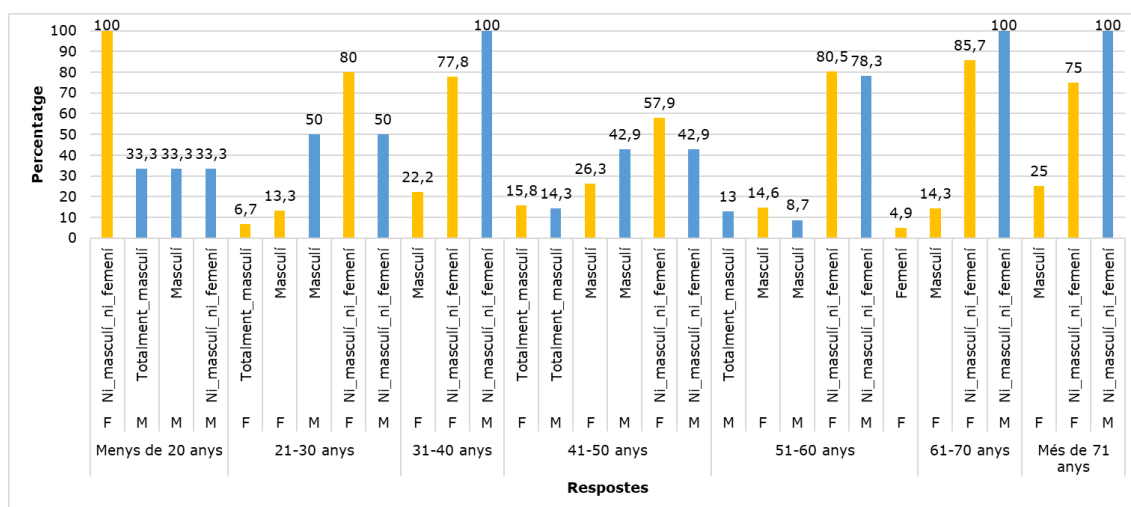

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

Com es pot observar en la Figura 2, a trets generals les respostes d'ambdós gèneres mantenen un mateix patró: valoren el futbol com a un esport més aviat *ni masculí ni femení*, tot i que amb una tendència marcada cap a la masculinització d'aquest, més present en el gènere masculí que en el femení. Pel que fa als participants menors de 20 anys, els del gènere femení tenen la percepció del futbol com a *ni masculí ni femení*, mentre que els del masculí, l'han avaluat de forma equitativa entre *totalment masculí*, *masculí* i *ni masculí ni femení* (33,3% per cada resposta). En la franja d'entre 41 i 50 destaca la resposta *ni masculí ni femení* en el gènere masculí amb un 71,4% mentre que en aquesta resposta, el percentatge del gènere femení ascendeix només al 42,1%, essent el mateix que s'atorga a la resposta masculí.

Figura 4

Percepció del bàsquet en relació amb el gènere

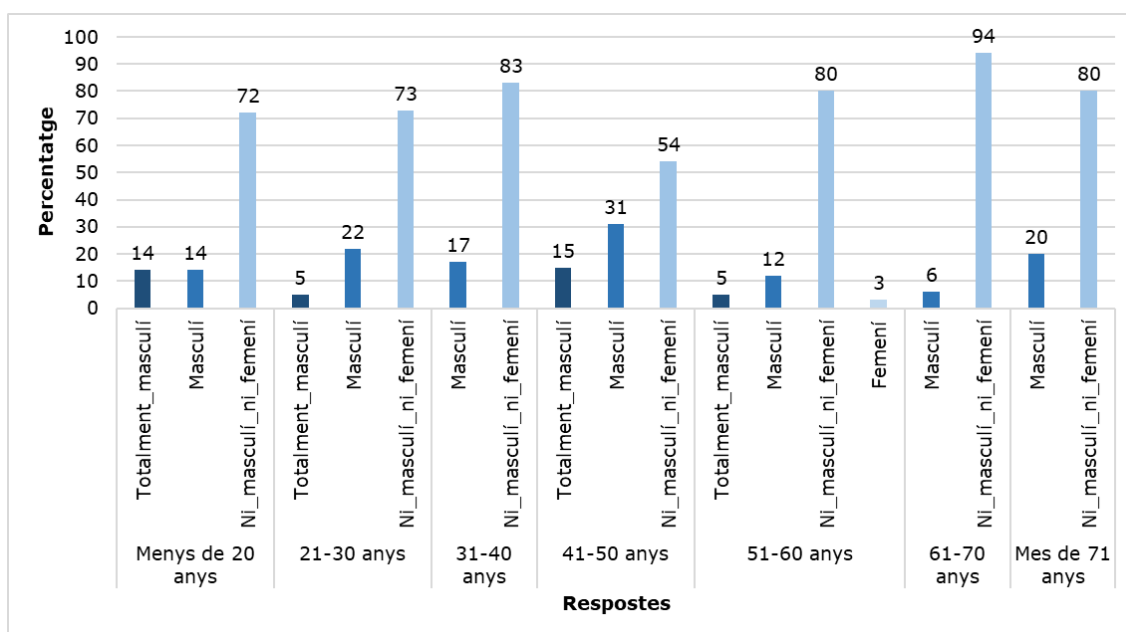

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 4 s'observa una tendència similar a la de la Figura 2. En aquest cas, en la franja de menys de 20 anys, el gènere femení ha valorat el bàsquet com a un esport *ni masculí ni femení*, mentre que pel gènere masculí, ha quedat repartit a parts iguals entre *totalment masculí*, *masculí* i *ni masculí ni femení*. En la franja de 21-30, el gènere femení l'ha valorat especialment com a *ni masculí ni femení* mentre que pel gènere masculí està dividit al 50% entre aquesta mateixa resposta i la de *masculí*.

Figura 5

Percepció del bàsquet en relació amb l'edat

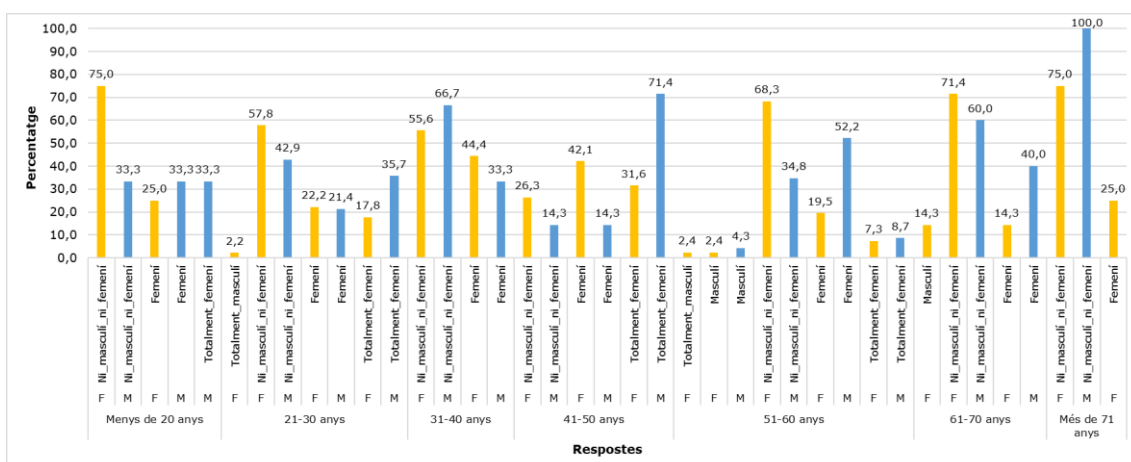

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En general, en la Figura 5 es pot veure que en totes les franges d'edat la resposta predominant és *ni masculí ni femení* tot i que en totes les franges d'edat s'observa una tendència cap a la masculinització de l'esport. En el cas de 41 a 50 anys, però queda repartit amb un 15% per la resposta *masculí*, un 31% per masculí i el 54% restant per *ni masculí ni femení*. S'ha registrat la resposta *totalment masculí* en totes les franges excepte en la de 31 i 40, 61 i 70 i, més de 71 anys.

Figura 6

Percepció de la gimnàstica rítmica en relació amb el gènere

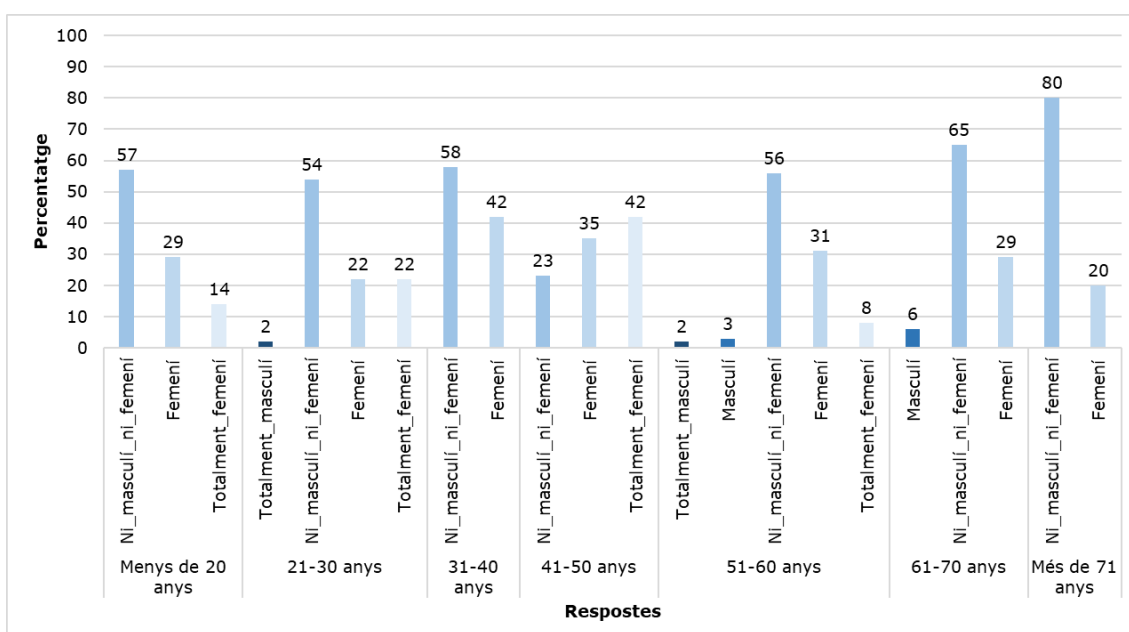

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

A diferència de les anteriors, en la Figura 6 es pot observar una tendència cap a la percepció de la gimnàstica rítmica com a un esport més feminitzat. En les franges d'edat des de menys de 20 anys fins a la de 41-50, apareix uns percentatges considerablement elevats en la resposta *totalment femení* per part dels dos gèneres, destacant el 71,4% del gènere masculí d'entre 41 i 50 anys.

Figura 7

Percepció de la gimnàstica rítmica en relació amb l'edat

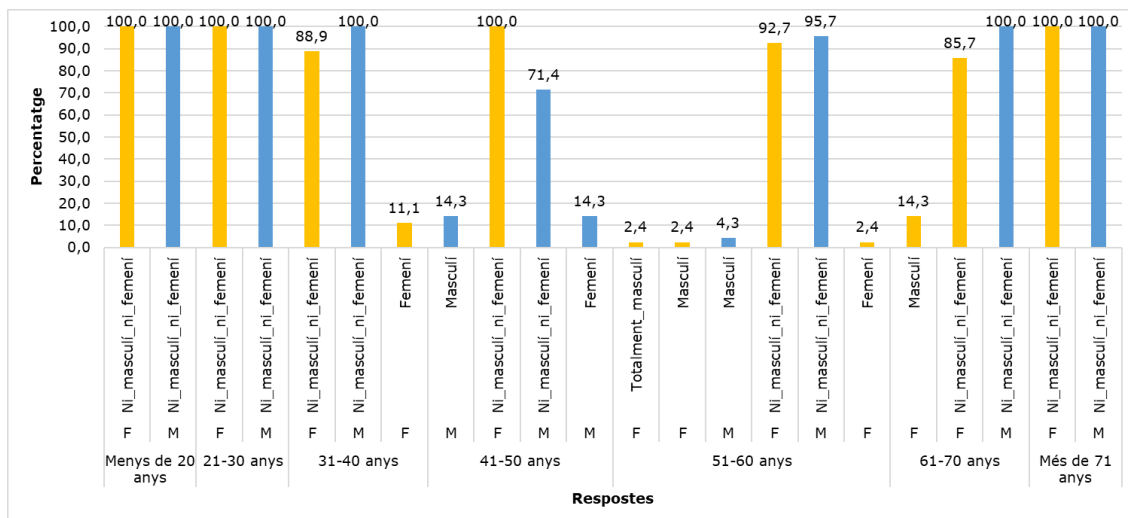

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 7 s'observa com en totes les franges d'edat hi ha una clara tendència cap a la feminització de la gimnàstica rítmica. Destaca que en la majoria de franges d'edat, la resposta *ni masculí ni femení* ha obtingut solament la meitat de les respostes aproximadament. En el cas dels 41 als 50 anys el percentatge d'aquesta resposta correspon al 23% mentre que per *femení* el 35% i per *totalment femení* un 42%.

Figura 8

Percepció de la natalció en relació amb el gènere

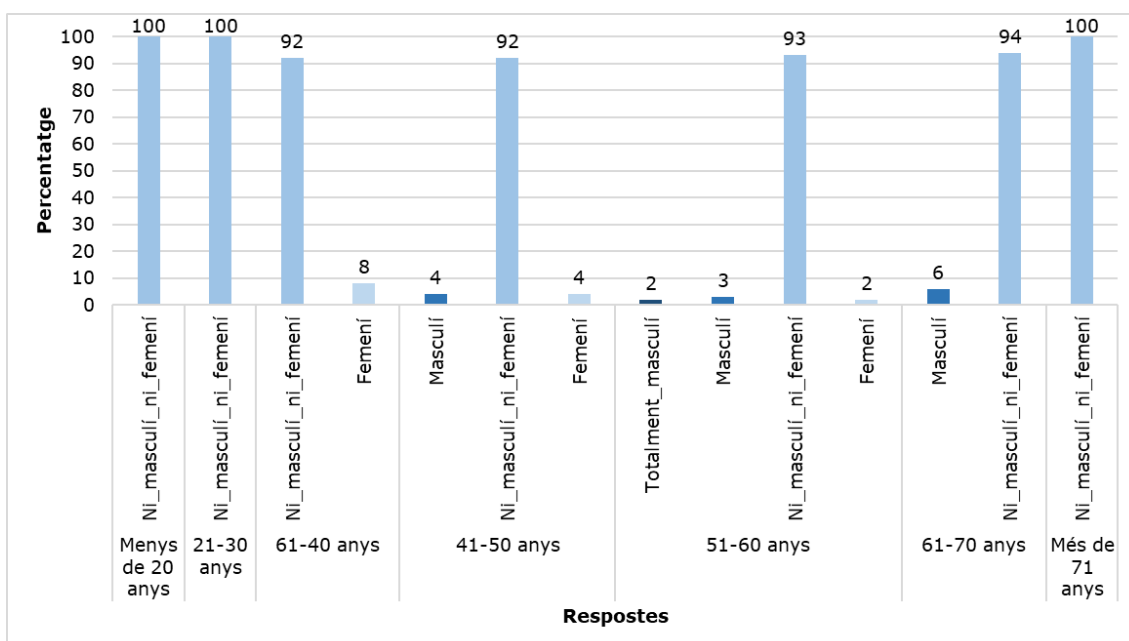

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 8 observem com molts dels percentatges ascendeixen al 100% per la resposta *ni masculí ni femení*, i d'altres s'hi aproximen molt. Pel que fa a la resta de respostes, no s'observa una tendència cap a la masculinització ni cap a la feminització de la natalció, ja que els percentatges són molt baixos i estan bastant repartits.

Figura 9

Percepció de la natació en relació amb l'edat

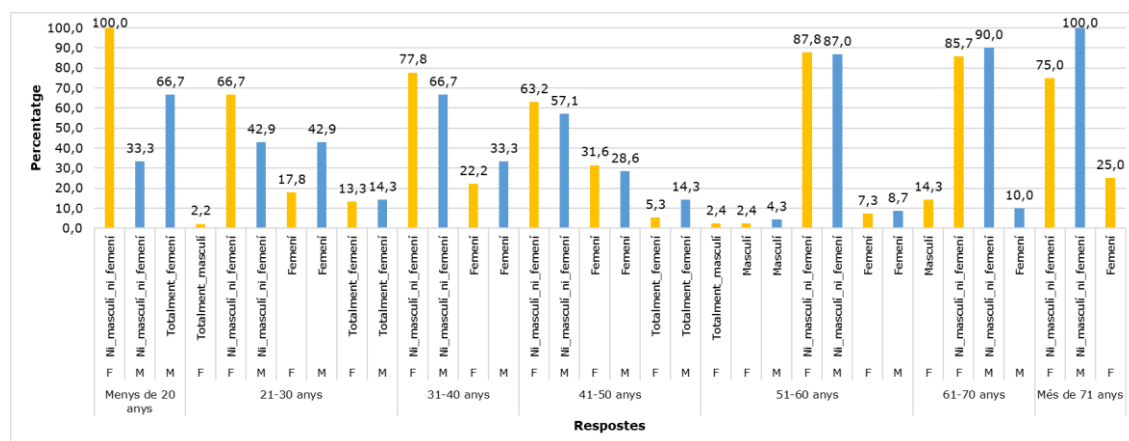

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En relació amb l'edat, gairebé en totes les franges es considera la natació com a un esport *ni masculí ni femení* amb un 100% i d'altres que pràcticament hi arriben. Igual que en la Figura 8, tampoc s'observa una tendència cap a la masculinització o feminització d'aquest esport.

Figura 10

Percepció del patinatge artístic en relació amb el gènere

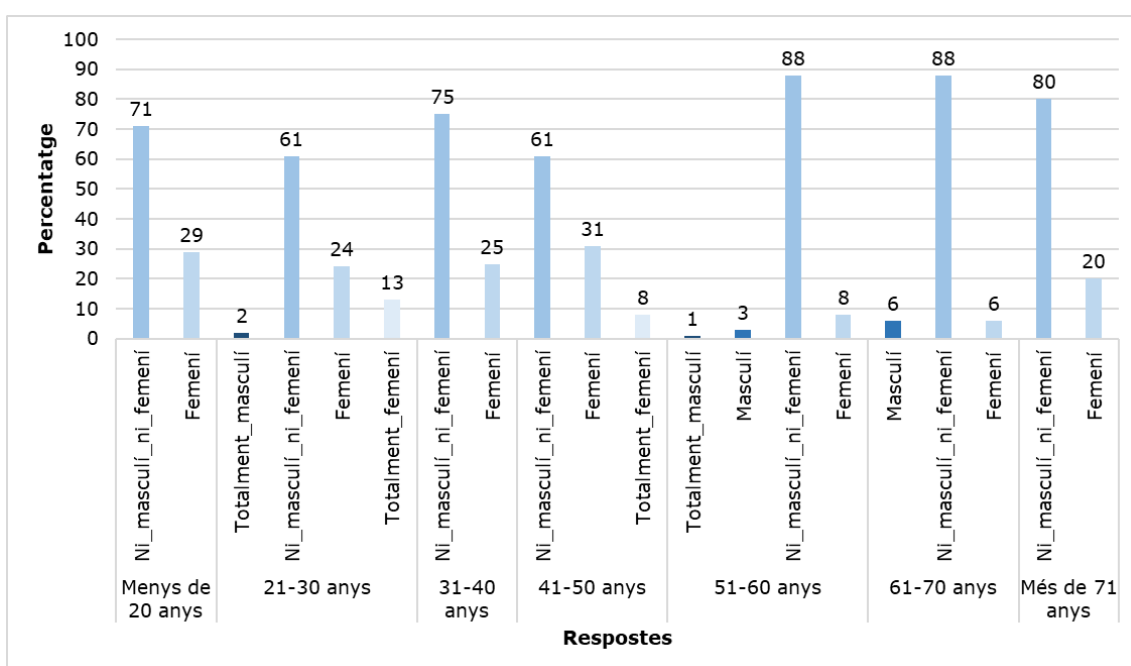

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 10 es pot veure com en general, el gènere femení ha puntuat més vegades la resposta *ni masculí ni femení* obtenint un percentatge superior que el masculí pràcticament en totes les franges d'edat. Generalment, s'observa una tendència per part d'ambdós sexes cap a la feminització del patinatge artístic tot i que també s'observen petits percentatges en la resposta masculí.

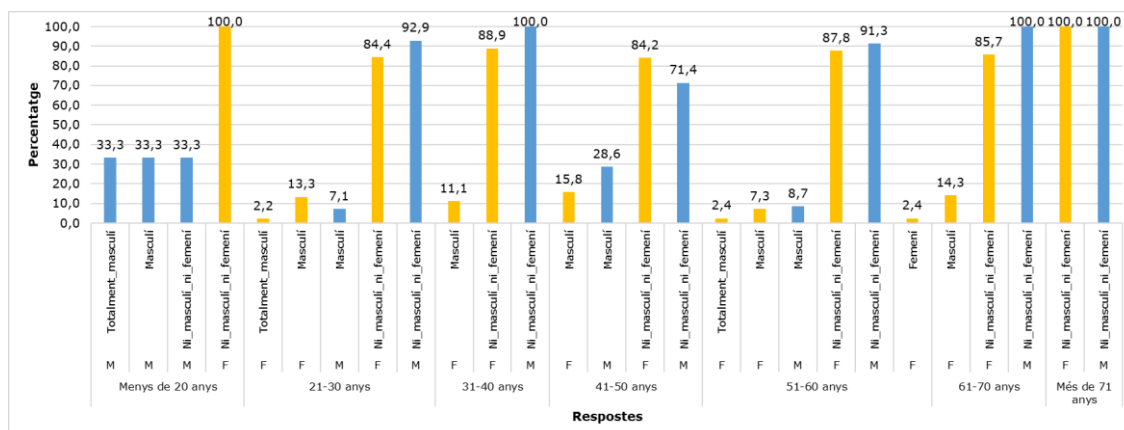
Figura 11

Percepció del patinatge artístic en relació amb l'edat

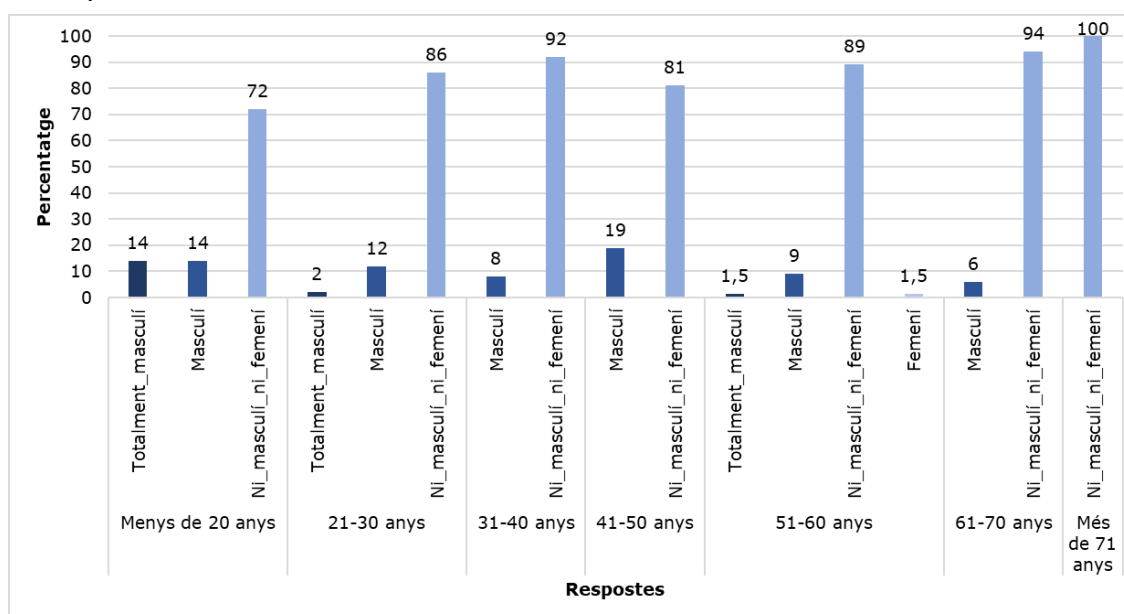
Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 11 s'observa clarament com les tres últimes franges d'edat superen el 80% en la resposta *ni masculí ni femení*. No obstant això, en les quatre primeres franges els percentatges es troben més repartits entre aquesta resposta i les de *femení* i *totalment femení*, especialment en les franges de 21 a 30 i de 41 a 50 anys, on la primera de les respostes esmentades s'eleva fins al 61%.

Figura 12*Percepció del tennis en relació amb el gènere*

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En general, en la Figura 12 s'observa una tendència d'ambdós gèneres en considerar el tennis com un esport *ni masculí ni femení*. Tot i això, destaca que en la franja de menys de 20 anys, els participants de gènere femení, el consideren *ni masculí ni femení*, mentre que pels del masculí és considerat com a *totalment masculí*, *masculí* i *ni masculí ni femení* a parts iguals (33,3%).

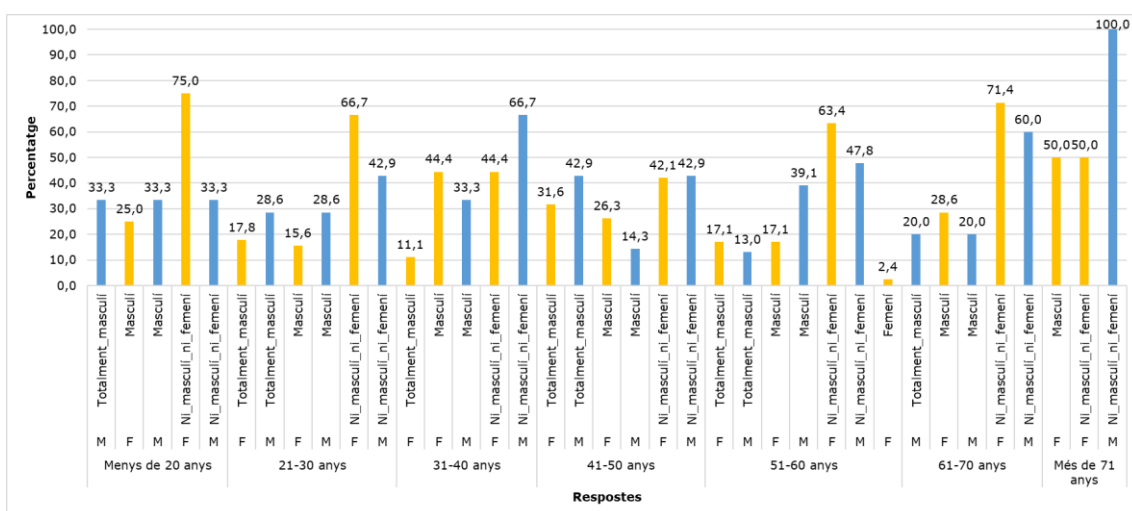
Figura 13*Percepció del tennis en relació amb l'edat*

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la figura 13 podem observar una clara tendència per part de totes les edats en considerar el tennis un esport *ni masculí ni femení*. El percentatge més baix per a aquesta resposta recau sobre la franja de menys edat amb un 72%, i el percentatge restant està repartit a parts iguals entre les respostes *totalment masculí* i *masculí* (14% cada una).

Figura 14

Percepció l'automobilisme en relació amb el gènere

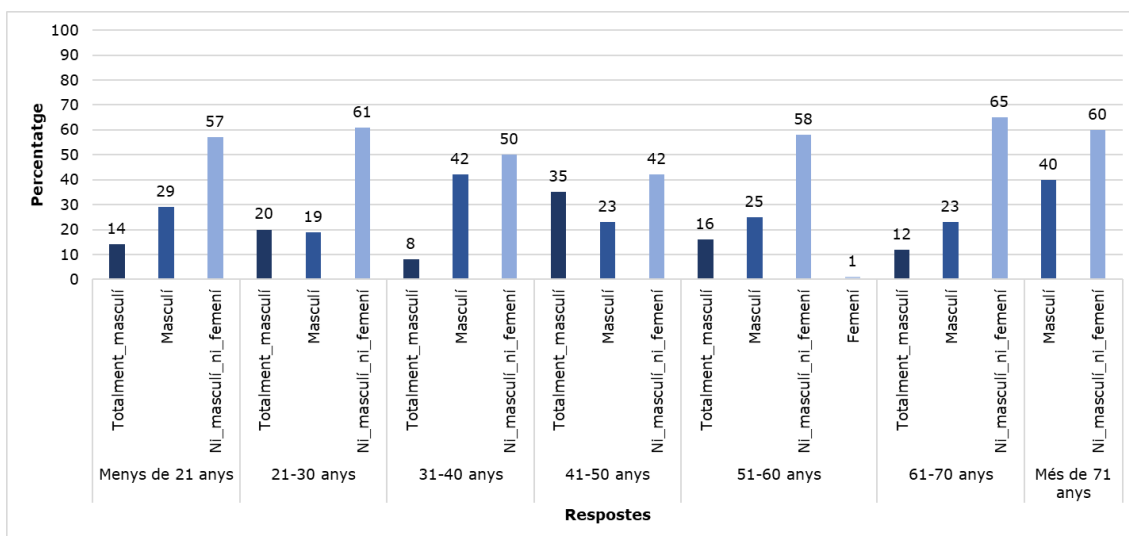

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la majoria de les franges d'edat de la Figura 14 s'observa una major tendència en el gènere femení en percebre l'automobilisme com a un esport *ni masculí ni femení*, excepte en les franges de 31 a 40 i més de 71 anys. També, es pot dir que ambdós gèneres tenen una concepció masculinitzada d'aquest esport, però predomina una mica per sobre en el masculí.

Figura 15

Percepció de l'automobilisme en relació amb l'edat

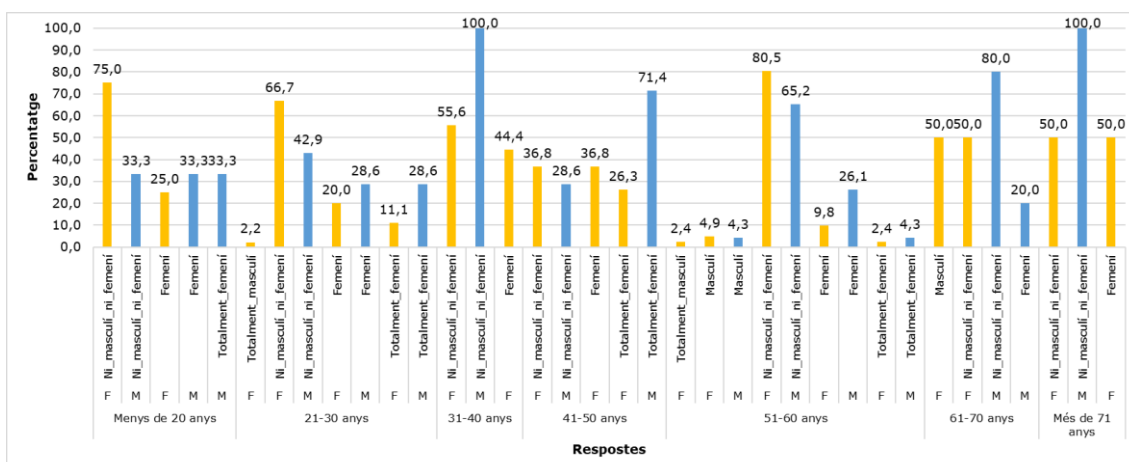

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

Com es pot veure en la Figura 15, en totes les franges d'edat el percentatge més alt correspon a la resposta *ni masculí ni femení*, tot i que el percentatge més alt ascendeix al 65% en la franja de 61 a 70 anys. Especialment, s'observa una major masculinització en la franja de 41 a 50 anys, on la resposta *ni masculí ni femení* té un percentatge del 42%, mentre que el de *totalment masculí* és del 35% i un 23% per la resposta *masculí*.

Figura 16

Percepció de la gimnàstica artística en relació amb el gènere

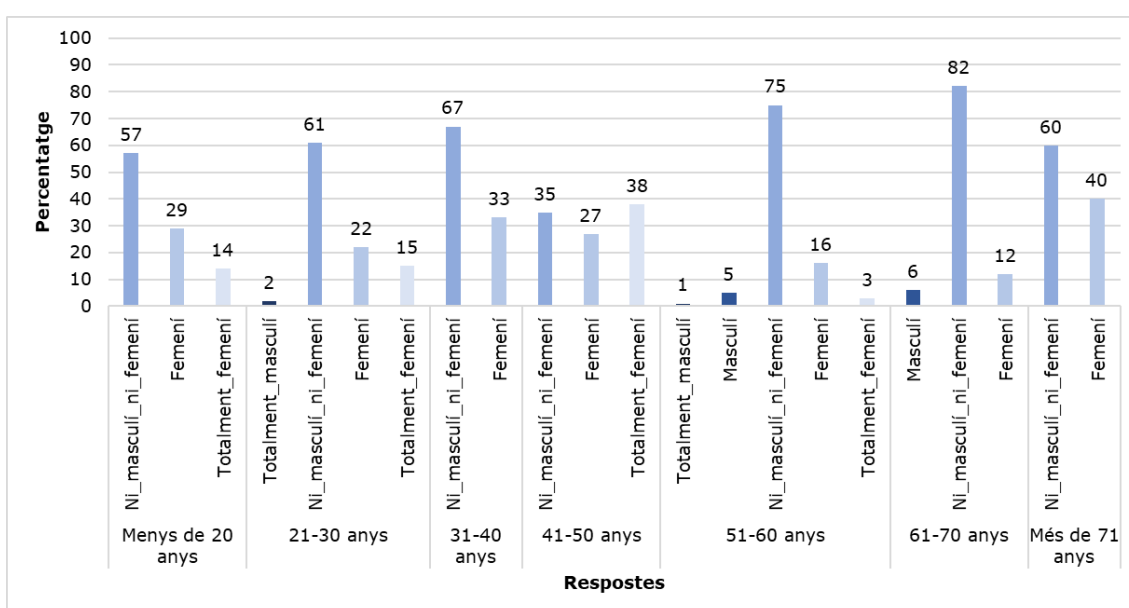

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En el cas de la gimnàstica artística, com es pot observar en la Figura 16 trobem una marcada tendència cap a la feminització d'aquest esport per part dels dos gèneres. Aquesta es veu molt accentuada en les persones de gènere masculí d'entre 41 i 50 anys, ja que un 71,4% d'aquestes considera aquesta pràctica esportiva com a totalment femenina. D'altra banda, un 50% de les persones de gènere femení d'entre 61 i 70 anys, l'han considerat com a masculí.

Figura 17

Percepció de la gimnàstica artística en relació amb l'edat

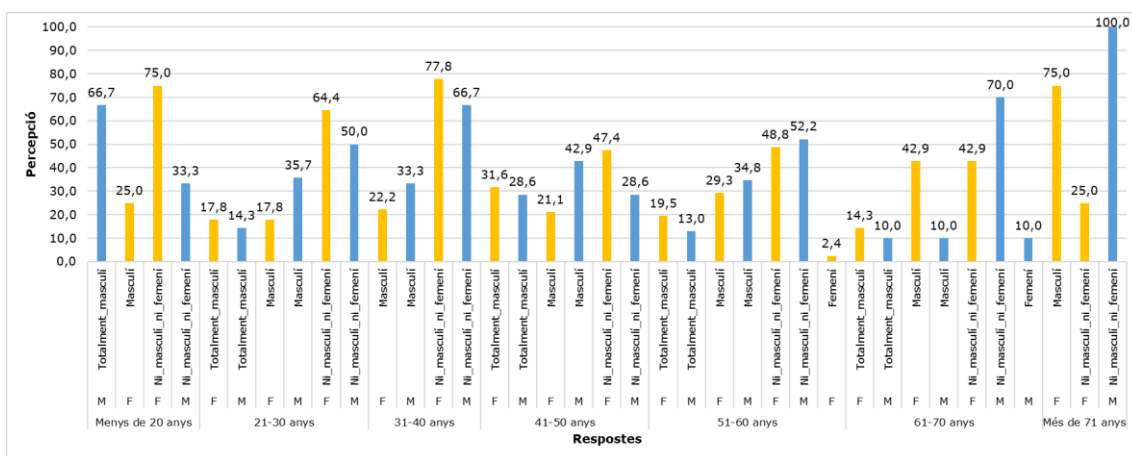

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

A la Figura 17 es veu com la decantació general se situa en la resposta *ni masculí ni femení*, essent en la franja de 61 a 70 el percentatge més alt en aquesta contestació amb un 82%. En canvi, en la franja d'entre 41 i 50 anys el percentatge predominant correspon a l'opció *totalment femení* amb un 38%, mentre que la de *femení* té un 27% i la de *ni masculí ni femení* un 35%. També, en la franja de més de 71 anys, l'opció *femení* presenta, ascendeix al 40% essent el percentatge més alt fora de la resposta *ni masculí ni femení*.

Figura 18

Percepció de la boxa en relació amb el gènere

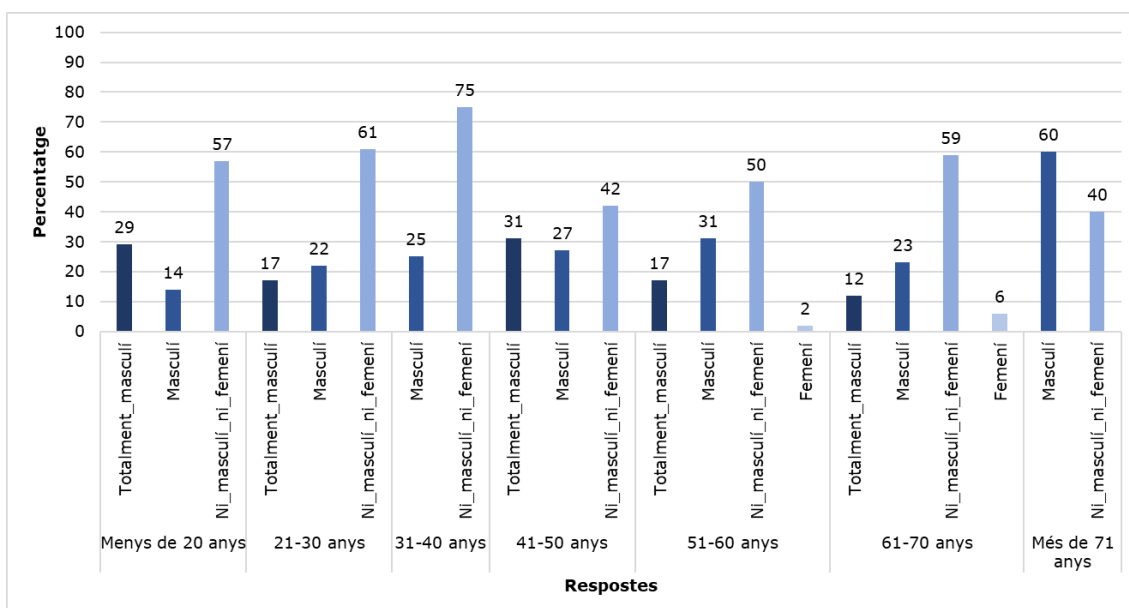

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

A partir de la Figura 18 podem veure novament una clara tendència cap a la masculinització de la boxa per part d'ambdós gèneres. Per part del masculí, destaca que en la franja de menys de 20 anys, el percentatge de la resposta *totalment masculí* ascendeix a un 66,7% i pel que fa a les persones d'aquest gènere d'entre 41-50 anys, un 42,9% l'han considerat com a *masculí*. En relació amb el gènere femení, aquesta tendència masculinitzada s'emfatitza en la franja d'entre 61 i 70 anys on la resposta *masculí* té un percentatge del 42,9%, essent el mateix que la resposta *ni masculí ni femení*; també, en la de més de 71 anys la resposta *masculí* ascendeix al 75%.

Figura 19

Percepció de la boxa en relació amb l'edat

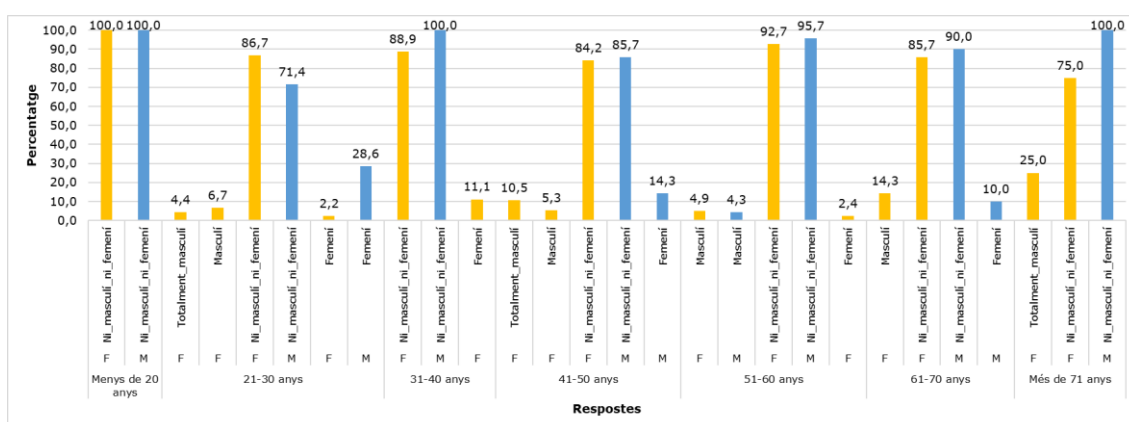

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

Es pot veure a partir de la Figura 19, una predominança en la resposta *ni masculí ni femení*, tot i que el màxim percentatge arriba al 75%. En el cas d'entre 41 i 50 anys, aquesta resposta és inferior al 50%, concretament un 42%, mentre que la de *totalment masculí* ascendeix al 31% i la de *masculí* al 27%. Molt similar en el cas d'entre 51-60 anys on l'opció *ni masculí ni femení* presenta un 50%, la de *totalment masculí* un 17% i la de *masculí* un 31%. També, en l'última franja s'observa com un 60% de les respostes corresponen a l'opció *masculí* mentre que el 40% restant a *ni masculí ni femení*.

Figura 20

Percepció del bàdminton en relació amb el gènere

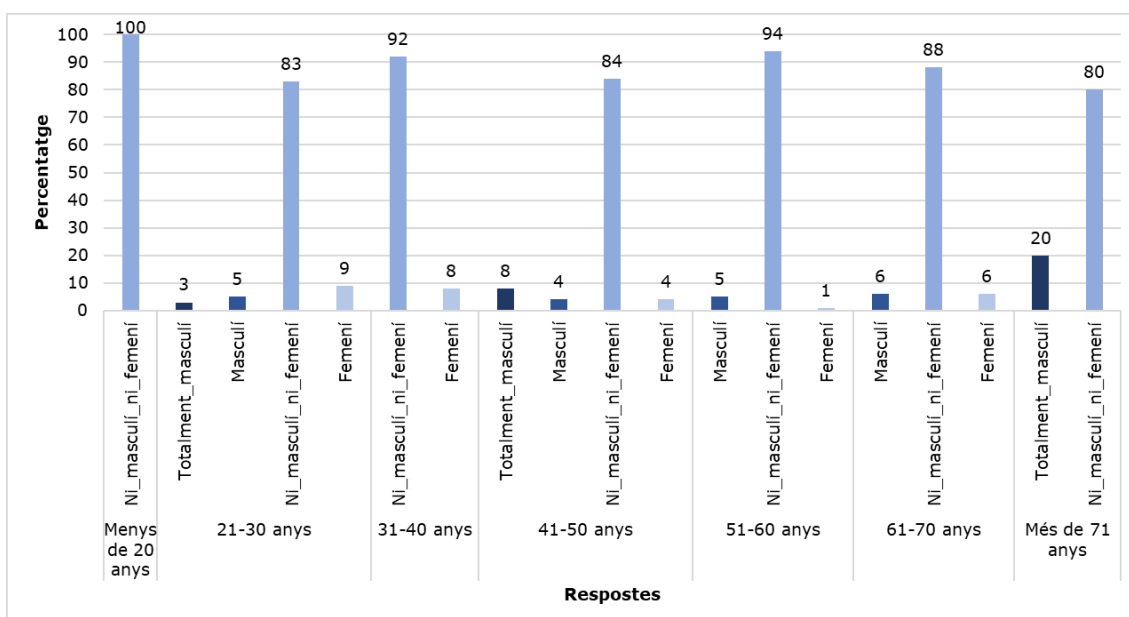

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En el cas del bàdminton, com s'observa en la Figura 20, tots dos gèneres presenten uns percentatges molt similars en relació amb la resposta *ni masculí ni femení*. D'altra banda, tampoc s'observa una tendència clara cap a la masculinització o feminització d'aquest esport.

Figura 21

Percepció del bàdminton en relació amb l'edat

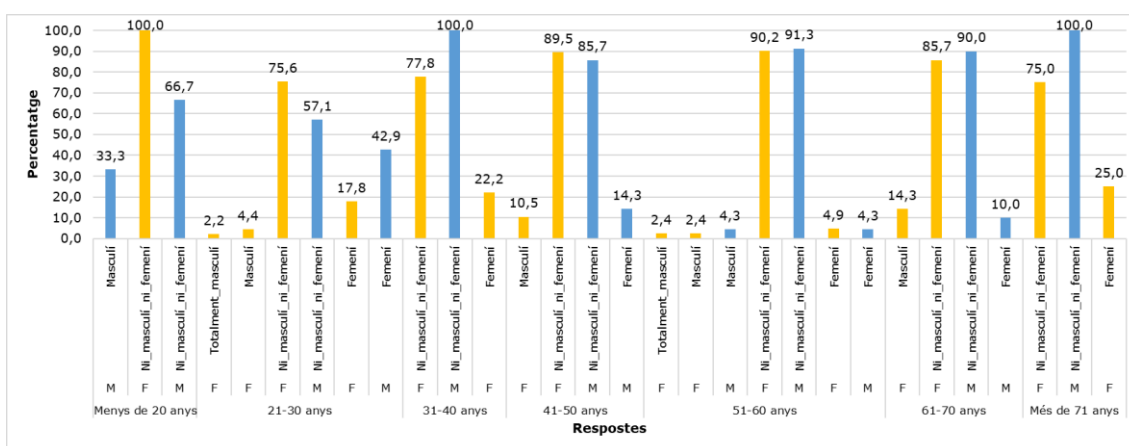

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 21 es pot veure com en totes les franges d'edat es comparteix un percentatge molt elevat en la resposta *ni masculí ni femení*, essent el més alt un 100% en els participants de menys de 20 anys i l'inferior un 80% corresponent als majors de 71 anys. En aquest darrer cas, l'altre 20% correspondria a l'opció *totalment masculí*.

Figura 22

Percepció del voleibol en relació amb el gènere

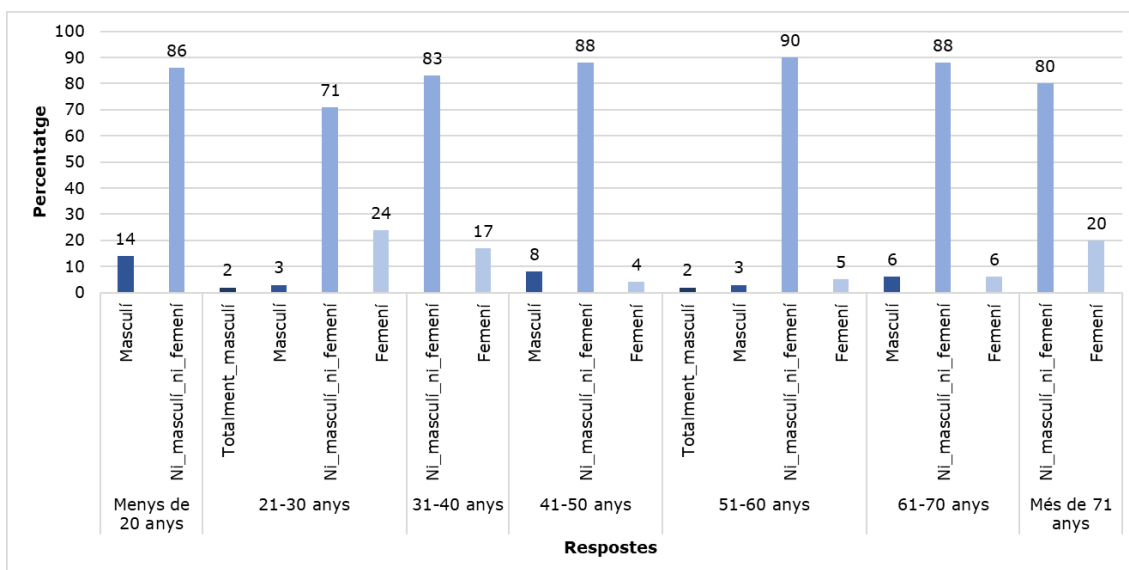

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 22 es pot veure com en general, per part d'ambdós gèneres els percentatges predominants corresponen a la resposta *ni masculí ni femení*. D'altra banda, es pot observar una lleugera tendència cap a la feminització del voleibol. Un 42,9% de les persones de gènere masculí d'entre 21 i 30 el consideren com a femení. També, pel que fa al gènere femení, un 25% de les persones d'aquest el perceben igualment femení.

Figura 23

Percepció del voleibol en relació amb l'edat

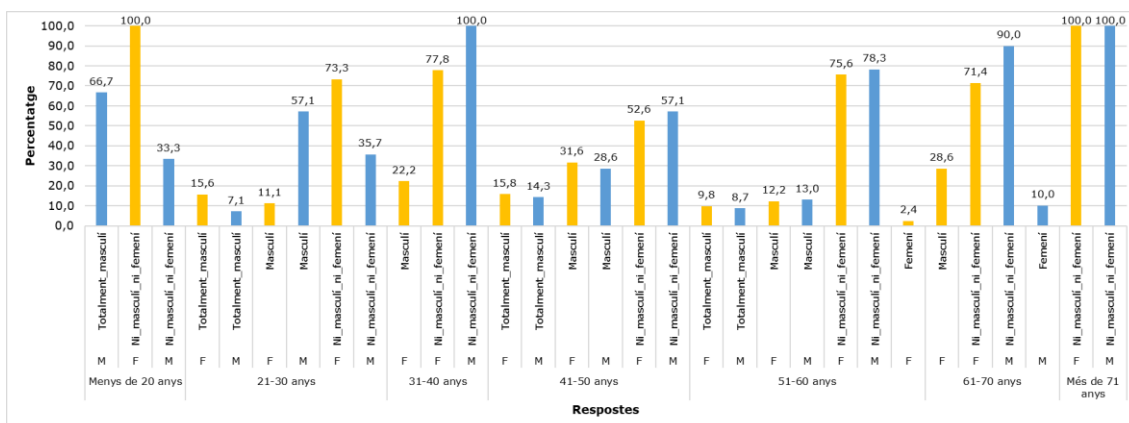

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

Com es pot comprovar en la Figura 23, novament els percentatges més alts en totes les franges d'edat corresponen a l'opció *ni masculí ni femení*; el més elevat, correspon a les persones d'entre 51 i 60 anys amb un 90% mentre que el més baix pertoca als enquestats d'entre 21 i 30 anys amb un 71%. En aquesta mateixa franja, destaca que la resposta *femení* té un percentatge del 24%.

Figura 24

Percepció del golf en relació amb el gènere

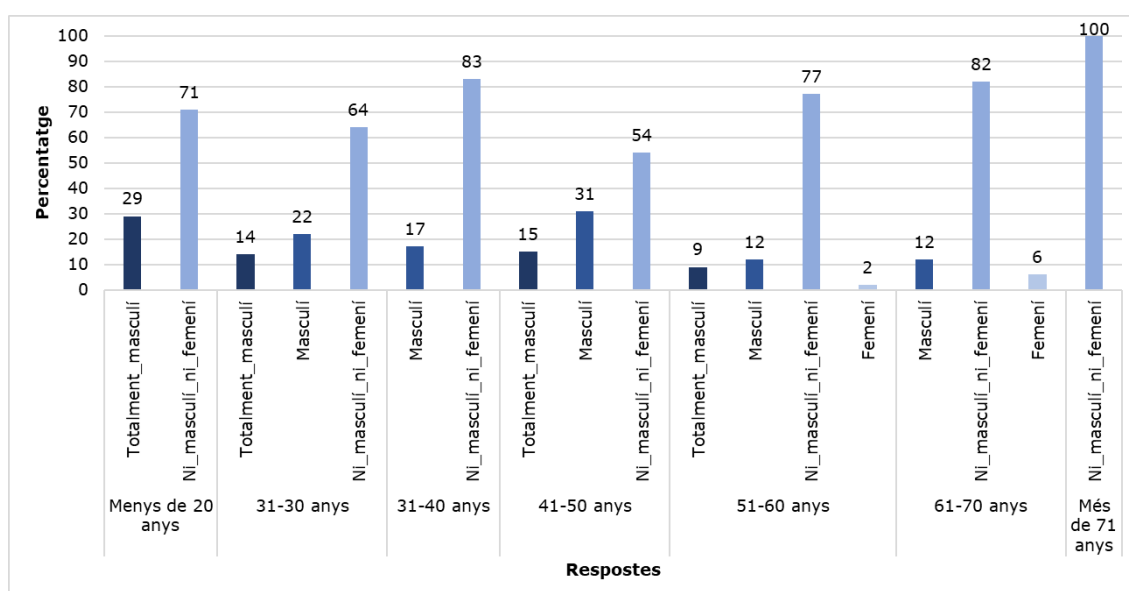

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En relació amb el golf, podem comprovar a partir de la Figura 24 com, de nou, en general els percentatges més alts corresponen a la resposta *ni masculí ni femení*. En aquest cas, hi ha un major nombre de franges d'edat on aquests percentatges són més elevats pel gènere masculí que pel femení. D'altra banda, s'observa una clara tendència cap a la masculinització d'aquest esport; destaquen els percentatges del gènere masculí en la resposta *masculí* amb un 66,7% en les persones de menys de 20 anys i en l'opció *masculí* amb un 57,1% en la franja d'entre 21 i 30 anys.

Figura 25

Percepció del golf en relació amb l'edat

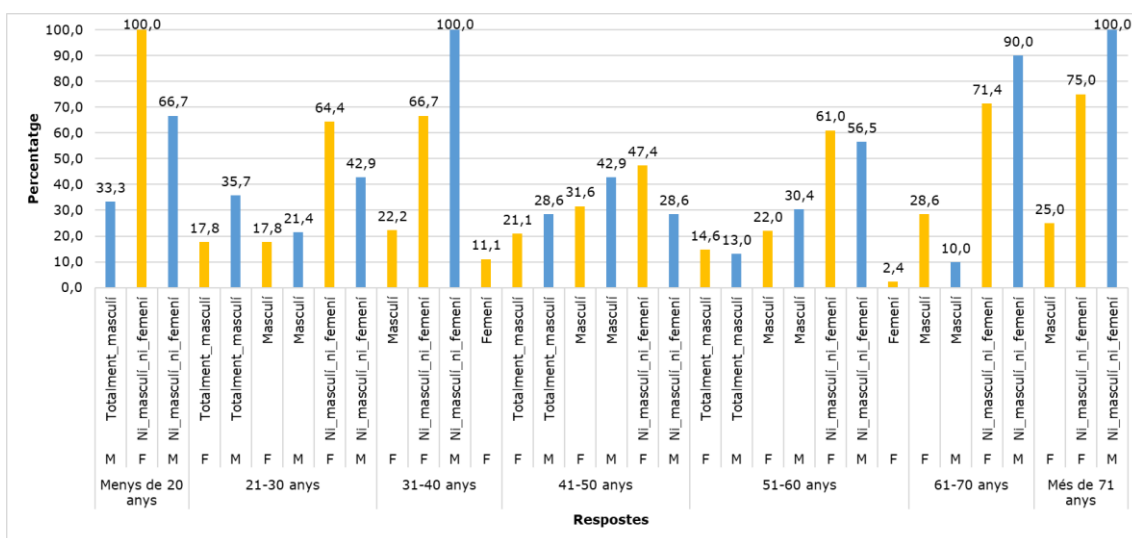

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 25 es pot veure com el percentatge més elevat en cada franja correspon a la resposta *ni masculí ni femení*. Tot i això, en les franges d'edat més inferiors s'observa una major tendència a la masculinització del golf que en les franges més superiors. On més s'aprecia aquesta tendència és a la franja d'entre 41 i 50 anys, on un 54% correspon a l'opció *ni masculí ni femení*, un 31% a *masculí* i, un 15% a *totalment masculí*. També, en els menors de 20 anys, el percentatge a la resposta *ni masculí ni femení* és del 71% mentre que el 29% restant correspon a totalment masculí.

Figura 26

Percepció del beisbol en relació amb el gènere

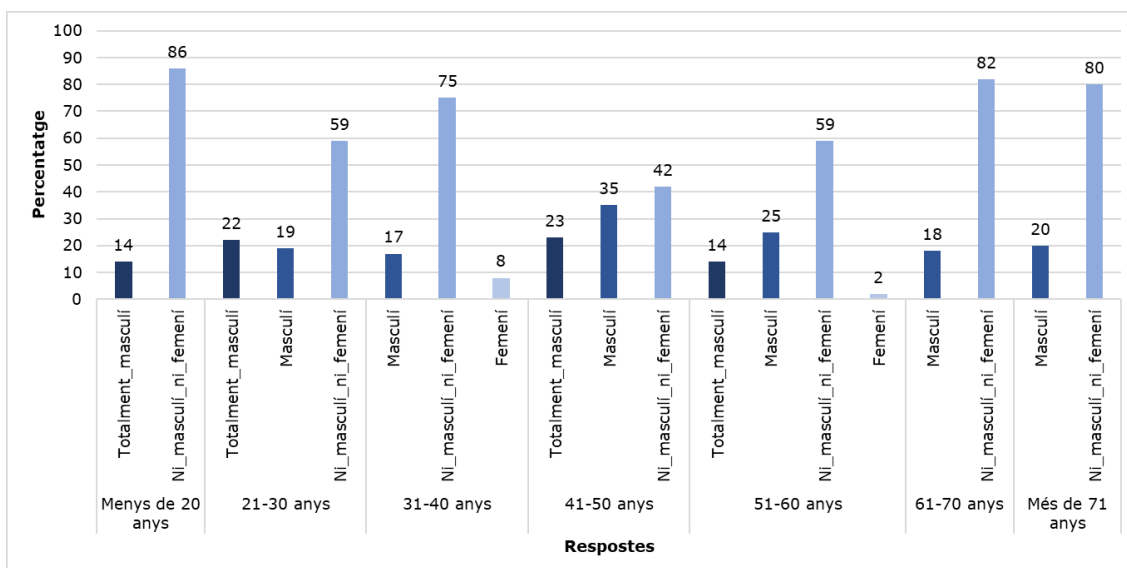

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 26 podem observar més diferències en els percentatges dels dos gèneres de cada franja d'edat que en les anteriors figures, especialment en les tres primeres franges d'edat. D'altra banda, s'aprecia una marcada tendència cap a la masculinització del beisbol per part d'ambdós gèneres. Destaca que en la franja de menys de 20 anys, les persones de gènere masculí consideren en un 33,3% aquest esport com a *masculí*. També, en la franja d'entre 41 i 50 anys, un 21,1% les persones de gènere femení consideren el beisbol com a *totalment masculí*, un 31,6% com a *masculí* i, 47,4 *ni masculí ni femení*; per la banda del gènere masculí, el consideren 28,6% *totalment masculí*, 42,9 *masculí* i, 28,6% *ni masculí ni femení*.

Figura 27

Percepció del beisbol en relació amb l'edat

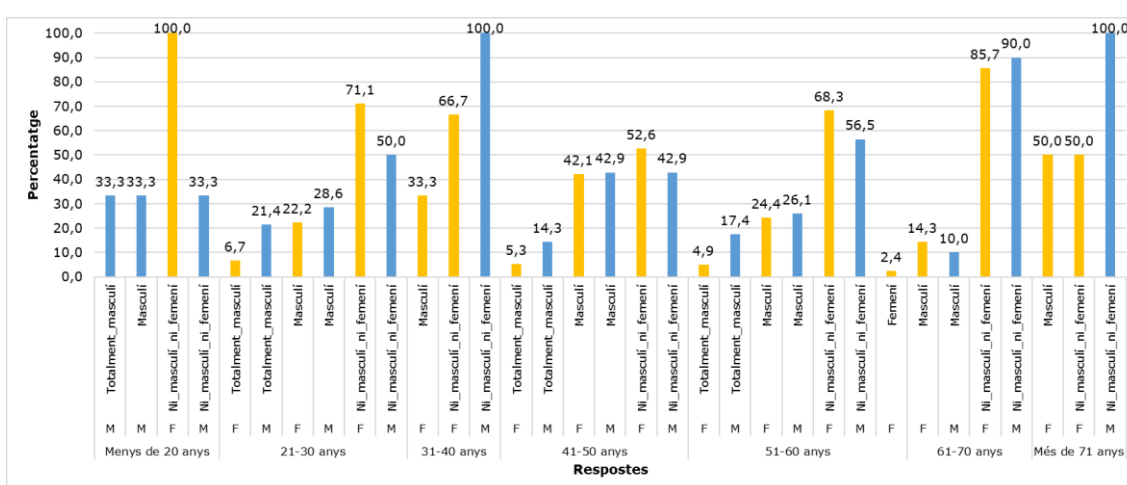

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

A partir de la Figura 27 es pot veure com el percentatge més elevat en cada franja d'edat és el corresponent a la resposta *ni masculí ni femení*. D'altra banda, s'observa una masculinització de l'esport en totes les franges d'edat, especialment en la de 41 a 50 anys, on un 23% correspon a l'opció *totalment masculí*, un 35% a *masculí* i, un 42% a *ni masculí ni femení*.

Figura 28

Percepció del futbol sala en relació amb el gènere

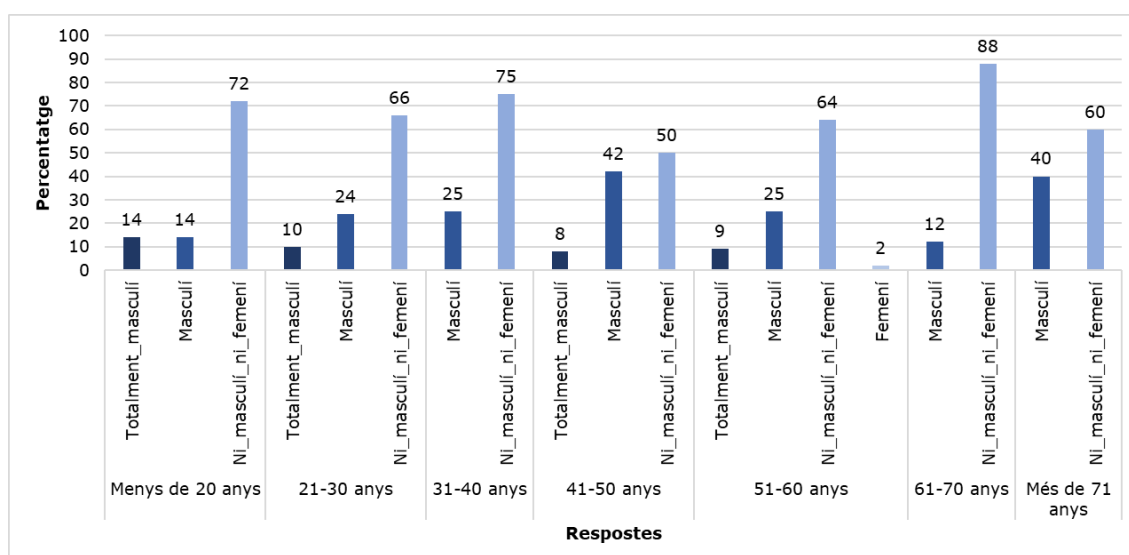

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

Com es pot veure en la Figura 28 hi ha una clara tendència cap a la masculinització del futbol sala per part dels dos gèneres, essent una mica més notable en el masculí. En la franja d'entre 31 i 40, les persones de gènere femení que consideren aquest esport com a *masculí*, ascendeixen al 33,3% mentre que el 66,7% restant correspon a l'opció *ni masculí ni femení*. Pel que fa al gènere masculí, un 33,3% els menors de 20 anys el consideren com a *totalment masculí*, un altre 33,3% com a *masculí* i el 33,3% restant com a *ni masculí ni femení*. En la franja d'entre 41 i 50, un 42,9% consideren el futbol sala com a un esport femení; en aquesta mateixa franja, un 42,1% de les persones de gènere femení, també el consideren masculí.

Figura 29

Percepció del futbol sala en relació amb l'edat

Nota: M fa referència a les persones de gènere masculí i F fa referència a les persones de gènere femení.

En la Figura 29 es pot veure com en totes les franges d'edat, el percentatge dominant correspon a la resposta *ni masculí ni femení*; tanmateix, en totes elles també es s'aprecia una clara tendència cap a la masculinització del futbol sala. Destaca en a franja d'entre 41 i 50 anys com el percentatge per l'opció *ni masculí ni femení* és del 50%, un 8% per totalment masculí i, un 42% per masculí.

7. Discussió

A partir dels resultats obtinguts en aquesta investigació, podem extreure'n algunes conclusions rellevants tenint en compte els objectius i hipòtesis plantejades al principi.

En primer lloc, s'ha fet una anàlisi entre els catorze esports seleccionats i els tres qüestionaris més unes preguntes que formaven part de l'enquesta i, s'han obtingut alguns resultats significatius:

En la correlació entre els esports i la suma de masclisme, podem observar com el conjunt de preguntes correlaciona amb sis disciplines, essent la que més resultats significatius ha obtingut. En el nivell de significació de 0,01, el més fiable, s'ha trobat que correlaciona de forma negativa amb el futbol (-,215), l'automobilisme (-,208) i amb el beisbol (-,196). En aquest cas, el fet de tenir una puntuació més alta en ideologia masclista ha influït en el fet que els participants els valoressin amb puntuacions més baixes (*totalment masculí i masculí*) designant aquests tres esports de forma més masculinitzada, és a dir, consideren que són esports més adreçats als homes. D'altra banda, correlaciona de forma positiva amb la gimnàstica artística, és a dir, a puntuacions més altes en les preguntes referides al masclisme, es valorava l'esport amb puntuacions més altes (*totalment femení i femení*), designant-lo com a un esport feminitzat i més aviat adreçat a les dones.

En el nivell de significació al 0,05, correlaciona de forma positiva amb la gimnàstica rítmica i de forma negativa amb el futbol sala, essent l'explicació de la causa la mateixa que en el paràgraf anterior.

Pel que fa al factor Rol de gènere en àmbit privat, correlaciona de forma significativa al nivell del 0,01 amb el futbol, valorant-lo de forma més masculinitzada, el mateix que passa amb el bàsquet però en el nivell de 0,05. En referència a l'altre factor del CAIG que ha obtingut una correlació, es tracta del de Sexualitat i llibertat personal, que ho ha fet de forma negativa novament amb el futbol en el nivell 0,01.

El qüestionari d'Ideologia de Gènere, ha correlacionat de forma positiva amb el golf en el nivell del 0,05, de forma que puntuacions més altes en

aquesta escala i, per tant, una ideologia més masclista, s'ha tendit a puntuar de forma més alta aquesta disciplina (*totalment femení i femení*).

En el primer factor (Diferenciació complementària de gènere) del Qüestionari de Sexisme Ambivalent correlaciona en el nivell del 0,05 de forma positiva amb el patinatge artístic i el voleibol, de forma que a més sexisme, s'han donat puntuacions més altes (*femení i totalment femení*), mentre que ho fa de forma negativa amb la boxa i el futbol sala, passant el cas contrari: a més sexisme, puntuacions més baixes a l'esport (*masculí i totalment masculí*).

Un altre dels factors d'aquest qüestionari que correlaciona és l'hostilitat heterosexual; ho fa de forma negativa amb el patinatge artístic de forma en puntuacions més elevades en aquest factor, aquest esport es puntuava de forma més baixa. D'altra banda, correlaciona positivament amb el golf passant el contrari que en el patinatge. En tots dos casos en el nivell de significació de 0,05.

Finalment, el factor Intimitat heterosexual ha correlacionat de forma negativa amb el bàdminton en el nivell del 0,05, de forma que ha donat puntuacions més altes en aquest factor, es puntuaria l'esport amb puntuacions més baixes.

A partir d'aquí, s'acceptarien parcialment tant la Hipòtesi 1 (*Un elevat nivell de masclisme determinarà que la percepció de la persona respecte a un determinat esport sigui més masculinitzada o menys*) com la Hipòtesi 2 (*La ideologia de gènere determinarà la creença sobre si un esport és més masculí o més femení*), ja que hem obtingut poques correlacions positives. En aquest cas, es pot observar com la majoria dels esports que han correlacionat amb algun factor, són els que socialment han estat més estereotipats; aquesta ideologia influeix en la percepció d'un esport més masculinitzat, més feminitzat o més neutre (Azurmendi, 2016).

En relació amb aquestes dues hipòtesis, s'esperava obtenir més resultats significatius, però pot ser que hagi influït la desitjabilitat social a l'hora de respondre l'enquesta o que realment es demostrin aquests avenços de cara a la igualtat de gènere en l'esport (Rodríguez et al., 2005).

En segon lloc, s'han realitzat dues gràfiques per cada esport (una en relació amb el gènere dels participants i, l'altra en relació amb l'edat), per tal d'investigar envers l'objectiu de si l'edat i el gènere de les persones enquestades tenia alguna influència sobre la percepció dels 14 esports de l'estudi.

En el cas de les gràfiques, s'ha observat la mateixa tendència obtinguda per corroborar les dues hipòtesis explicades anteriorment: una clara inclinació en percebre com a més masculinitzats aquells esports socialment associats als homes i, com a més feminitzats els que estan socialment atribuïts a les dones. Aquest fet pot ser degut a la ideologia masclista i patriarcal que encara persisteix en la societat i en el món educatiu (Álamo, 2011; Dosal et al., 2017) i a conseqüència d'això, al fet que des de petits, els infants creixen amb la creença de què l'esport té gènere (Azurmendi, 2016) essent un dels estereotips que més costa erradicar (Rodríguez et al., 2005).

De la mateixa manera que en la hipòtesi anterior, podria haver aparegut el fenomen de la desitjabilitat social especialment en la resposta *ni masculí ni femení*. La idea era que marcar aquesta opció en tots els esports significava defensar que aquella disciplina esportiva no té gènere, assumint que no és més o menys adequat per homes o per dones.

En gairebé totes les gràfiques, majoritàriament la resposta més comuna en ambdós gèneres i en les franges d'edat és la comentada en l'anterior paràgraf. Tanmateix, en totes elles apareix un percentatge, que independentment de si és molt elevat o no, que acaba decantant l'esport considerant-lo més masculí o menys femení. En aquest sentit, un aspecte a considerar que influeix en les respostes, és la diferència de nombre de participants dels dos gèneres i entre les diferents franges d'edat, de forma que els resultats no acaben de ser del tot representatius.

Pel que fa a la percepció en relació amb l'edat, s'observa que els participants d'entre 41 i 50 anys són els que més han associat un gènere a cada esport; en gairebé tots, el percentatge corresponent a l'opció *ni masculí ni femení* és més baix que en la resta de franges d'edat. Per contra, els

participants d'entre 61 i 70 anys en general són els que menys han associat un gènere als diferents esports.

En relació amb el gènere no s'observa una tendència tan clara com passa amb l'edat; depenent de l'esport i de les franges d'edat, es pot notar un decantament cap a la masculinització o feminització d'un esport.

En les correlacions significatives, però sobretot en les gràfiques, s'observa que hi ha un cert grau de masclisme i sexisme en els participants; tal com s'esperava, aquells esports atribuïts als homes en què predominen les seves capacitats físiques, la força, l'agressivitat, la competitivitat, el lideratge, l'ambició o la seva destresa (Azurmendi, 2016; Rodríguez et al., 2005) són els que han estat més puntuats amb les opcions *totalment masculí* i *masculí*. Mentre que els que socialment són propis de les dones, on predomina l'expressió, l'emocionalitat, la suavitat (Azurmendi, 2016), la docilitat, la fragilitat (Gallego & Estebarez, 2005) i la delicadesa i l'elegància (Rodríguez et al., 2005) són els que han estat més percebuts com a totalment femenins o femenins. La boxa (Figura 18 i 19) i l'automobilisme (Figura 14 i 15) són els que han estat més percebuts com a masculins, alhora que la gimnàstica artística (Figura 16 i 17) i la rítmica (Figura 6 i 7), són els que més han estat catalogades com a femenines, recordant que Kaczan (2016) indicava que aquest esport era el més recomanat pel gènere femení.

Per acabar, en la Taula 2 es pot veure com hi ha dos esports que no han correlacionat amb cap dels factors: la natació (Figura 8 i 9) i el tennis (Figura 12 i 13). Aquests dos esports, alhora amb el bàdminton (Figura 20 i 21), a partir de les gràfiques s'observa que són els esports que menys han estat associats amb un dels gèneres.

8. Conclusions

Avui dia, el masclisme, el sexisme i la ideologia patriarcal encara són molt vigents en pràcticament totes les cultures i societats. En les nostres mans està la possibilitat de poder revertir aquesta situació i aproximar-nos cada cop més cap a la igualtat de gèneres.

Malgrat això, són unes ideologies que estan arrelades en les persones i que sigui de forma voluntària o involuntària les manifestem a diari. En el món de l'esport, és un aspecte molt notable que cada cop es va treballant més per a què això no passi.

En aquesta investigació s'ha pogut comprovar com aquestes maneres de pensar arcaiques, que menyspreen, i redueixen les capacitats de les dones, influeixen a l'hora de determinar si un esport és masculí, femení o neutre. Tot i acceptar de forma parcial les hipòtesis perquè no s'han trobat correlacions en tots les anàlisis, els que hi ha són suficients per evidenciar que aquest fet encara continua present.

Tot i que per les característiques de la mostra, que no és representativa en totes les franges d'edat ni en els gèneres, s'han observat unes clares tendències a l'hora de puntuar els esports. Actualment, encara es continua masculinitzant o feminitzant certs esports, mantenint uns estereotips que per a res reflecteixen la realitat. Els esports de destresa i força continuen sent considerats masculins, mentre que els artístics i emocionals segueixen estant adreçats a les dones.

Un cop finalitzada la investigació, ha quedat demostrat que cal continuar dedicant temps i esforços en reduir aquests estigmes associats a l'esport i, en definitiva, en tots els àmbits en general; cada cop es destinen més recursos i oportunitats a nenes, noies i dones que volen practicar algun esport, cada cop n'hi ha més que ocupen alts càrrecs esportius i, cada cop hi ha més referents femenines tant per les nenes com pels nens. És necessari potenciar-ho encara més per tal que pugui ajudar a deixar de banda una societat feta per i per a homes i construir-ne una des de l'equitat i la igualtat.

9. Aplicabilitat

Un cop realitzat l'estudi de les dades obtingudes, i com s'ha pogut concloure en l'apartat anterior, queda encara molt camí per assolir la igualtat en el món de l'esport i, és per això que es fan un seguit de recomanacions:

Amb aquest treball es volia demostrar que encara existeixen una sèrie d'estigmes i prejudicis envers l'esport, que contribueixen en tenir una percepció més masculinitzada o feminitzada donant a entendre que l'esport té gènere i que n'hi ha que són per homes i d'altres per dones. El principal problema per aquesta percepció dels esports, ve d'arrel i està present en tots els àmbits de la vida i no només en l'esportiu, de forma que convindria treballar des de petits en una societat que deixés enrere aquesta ideologia arcaica envers la dona i centrar-se en una educació basada en la igualtat. En aquest cas, però les recomanacions específiques aniran més centrades en el món esportiu.

De forma més concreta, es podrien organitzar més tallers, xerrades, taules rodones, formacions, etc., en centres formatius, en associacions i a tot arreu on es pugui, amb l'objectiu d'intentar acabar amb aquests stigmes i aconseguir que més nenes, noies i dones practiquin qualsevol esport.

D'altra banda, els clubs, equips, institucions, associacions, etc., haurien d'augmentar els seus esforços i dedicació cap a potenciar l'esport femení. Paral·lelament, es podria fer una crida als mitjans de comunicació per tal que donin més importància i més visibilitat a l'esport femení sense caure en actituds masclistes ni sexistes.

En definitiva, complir amb els objectius i estratègies de la Declaració de Brighton Més Hèlsinki 2014 sobre la Dona i l'Esport.

10. Limitacions

En primer lloc, com que l'estudi gira al voltant de l'enquesta, una primera limitació estaria relacionada amb la llargària de l'enquesta. Probablement, d'haver estat més curta hauria obtingut més respostes, ja que va haver-hi gent que em va comentar que no l'havien acabat perquè era molt llarga, o d'altres que sí que l'havien acabat, em van comentar que els va resultar una mica cansada. En relació amb aquest aspecte, les respostes donades pels participants també podrien estar condicionades pel cansament o per l'estona que portaven contestant el formulari, de manera que, especialment les respostes dels últims ítems són les que probablement estan més esbiaixades.

D'altra banda, seguint amb l'enquesta, pot ser que hi hagi participants que no l'hagin respost completament basant-se en la seva opinió, maquillant-la amb el que creien que la majoria de gent contestaria. D'aquesta manera, tot i ser un formulari completament anònim, podria aparèixer el factor de la desitjabilitat social.

Un altre factor que ha pogut afectar a l'anàlisi de les dades, és el fet de la diferència del nombre de participants en relació amb el gènere i a l'edat; pel gènere femení s'han registrat el doble de respostes que pel masculí. Pel que fa a l'edat, en les franges d'entre 21 i 30 i 51 i 60 s'han obtingut moltes més respostes que per la resta. De forma que, especialment en relació amb l'edat, la mostra d'alguns dels rangs no és representativa.

11. Pressupost

Taula 3

Pressupost de la investigació

Costos	Conceptes	Quantitat	Preu unitat	Total euros
Directes	1. Preparar (preparar enquesta i buscar qüestionaris)	20 hores	10 euros	20 x 10 = 200
	2. Executar (busca d'informació marc teòric)	60 hores	10 euros	60 x 10 = 495
	3. redactar l'informe (anàlisi de dades i redacció)	250 hores aprox.	10 euros	250 x 10 = 2500
	Ordinador	550 hores	0,08	550 x 0,08 = 44 euros

Mòbil	1 hora per testejar enquesta	0,07	1 x 0,07 = 0,07
Indirectes			
Total = 3235,07 euros			

12. Bibliografia

- Álamo, M. D. (2011). La discriminación legal de la mujer en el siglo XIX. *Revista Aequitas: Estudios Sobre Historia, Derecho e Instituciones*, 1, 11–24. <http://files/75/Martell - 2011 - La discriminación legal de la mujer en el siglo XI.pdf>
<http://files/74/Martell - 2011 - La discriminación legal de la mujer en el siglo XI.pdf>
- Azurmendi, A. (2016). *Obstáculos psicosociales para la participación de las mujeres en el deporte como entrenadoras y árbitras*. <https://addi.ehu.es/handle/10810/26195>
- Derecho Deportivo España. (2018). *La Declaración de Brighton sobre la Mujer y el Deporte y la Séptima Conferencia sobre Deporte Femenino*. Derecho Deportivo España. <http://sportslaw.es/la-declaracion-de-brighton-sobre-la-mujer-y-el-deporte-y-la-octava-conferencia-sobre-deporte-femenino-2/>
- Dosal, R., Mejía, M. P., & Capdevila, L. (2017). Deporte y equidad de género. *Economía UNAM*, 14(40), 121–133. <https://doi.org/10.1016/j.eunam.2017.01.005>
- Gallardo, J., González, R. M., Clemente, Á. L., Santacruz, J. A., & Espada, M. (2013). Los puestos de dirección en el ámbito deportivo: revisión de las teorías y estudio sobre el caso de la mujer. *Feminismo/S*, 21, 91–115. <https://doi.org/10.14198/fem.2013.21.06>
- Gallego, B., & Estebaranz, A. (2005). Mujeres que abren camino en el deporte: Factores influyentes en las situaciones de igualdad y discriminación. *Universidad de Sevilla: España*, 1–6. <http://www.mujerydeporte.org/documentos/docs/MUJERES QUE ABREN CAMINO EN EL DEPORTE FACTORES INFLUYENTES EN LAS SITUACIONES>

DE IGUALDAD Y DISCRIMINACIÓN.pdf

- García, P., Flores, Z., Rodríguez, A., Brito, P., & Peña, R. (2008). Mujer y deporte. Hacia la equidad e igualdad. *Revista Venezolana de Estudios de La Mujer*, 13(30), 063–076. http://ve.scielo.org/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1316-37012008000100004
- Kaczan, G. P. (2016). La práctica gimnástica y el deporte, la cultura física y el cuerpo bello en la historia de las mujeres. Argentina 1900-1930. *Historia Crítica*, 61, 23–43. doi: [dx.doi.org/10.7440/histcrit61.2016.02](https://doi.org/10.7440/histcrit61.2016.02)
- Observatori Català de l'Esport. (2021). *Llicències esportives a Catalunya del 2006 al 2020*. Secretaria General de l'Esport i de l'Activitat Física. http://www.observatoridelesport.cat/indicador.php?id_n3=35&id_n1=3
- Rodríguez, D., Martínez, M. J., & Mateos, C. (2005). Identidad y estereotipos de la mujer en el deporte: una aproximación a la evolución histórica. *Revista de Investigación En Educación*, 2. file:///C:/Users/solfe/Downloads/2175-Texto del artículo-4073-1-10-20200324.pdf
- Sagarzazu, I., & Lallana, I. (2012). Estrategias del comité olímpico internacional para la igualdad de género en el deporte y la imagen mediática de las deportistas. *I Congreso Internacional de Comunicación y Género.*, 2048–2068. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5392138&orden=1&info=link%0Ahttps://dialnet.unirioja.es/servlet/extart?codigo=5392138>
- Sauleda, L. A., Gavilán, D., & Martínez, J. (2021). The gender gap in sport: The case of a historically and socially accepted marginalization. *Interdisciplinaria*, 38(2), 73–86. <https://doi.org/10.16888/INTERD.2021.38.2.5>
- SPORT. (2019). La RFEF se suma a la Declaración de Brighton en favor de la mujer en el deporte. *Diari SPORT*. <https://www.sport.es/es/noticias/futbol/rfef-suma-declaracion-brighton-favor-mujer-deporte-7323062>

13. Annexes

13.1. Enquesta

Hola! Em dic Anna Tarragó Sisó i estic cursant l'últim curs del Grau de Psicologia a la Universitat Rovira i Virgili. Seguidament accedirà a un qüestionari la finalitat del qual és poder recollir la màxima informació possible per poder realitzar el meu Treball de Final de Grau.

Aquesta investigació tracta sobre el masclisme, el sexisme i la ideologia de gènere en relació a l'esport.

La participació en aquest qüestionari és completament anònima i podrà abandonar-lo en qualsevol moment.

Moltes gràcies per la seva col·laboració!

Hola! Me llamo Anna Tarragó Sisó y estoy cursando el último curso del Grado de Psicología en la Universidad Rovira i Virgili. Seguidamente accederá a un cuestionario que tiene la finalidad de recoger la máxima información posible para poder realizar mi Trabajo de Fin de Grado.

Esta investigación trata sobre el machismo, el sexismo y la ideología de género en relación al deporte.

La participación en este cuestionario es completamente anónima y podrá abandonarlo en cualquier momento.

Muchas gracias por su colaboración!

- ¿Consiente participar en este estudio?
 - Sí
 - No
- Género:
 - Femenino
 - Masculino
 - Otro:

- Edad:
 - Menos de 20
 - 21-30
 - 31-40
 - 41-50
 - 51-60
 - 61-70
 - Más de 71
- ¿Ha pensado alguna vez que una mujer no podía practicar un deporte determinado?
 - Sí
 - No
- ¿Ha hecho alguna vez algún comentario despectivo a alguna mujer por practicar un deporte determinado?
 - Sí
 - No
- ¿Ha pensado alguna vez que un hombre no podía practicar un deporte determinado?
 - Sí
 - No
- ¿Ha hecho alguna vez algún comentario despectivo a algún hombre por practicar un deporte determinado?
 - Sí

- No
- ¿Cree que hay deportes socialmente masculinizados y feminizados?
 - Sí
 - No
- ¿Cree que los medios de comunicación contribuyen a que haya deportes socialmente masculinizados y feminizados?
 - Sí
 - No
- ¿Cree que el deporte tiene género?
 - Sí
 - No
- ¿Cree que actualmente se le da suficiente importancia al deporte femenino?
 - Sí
 - No
- Puntúe cada deporte según su opinión:

DEPORTE	Totalment e masculino	Masculino	Ni masculino ni femenino	Femenino	Totalment e femenino
Fútbol	1	2	3	4	5
Básquet	1	2	3	4	5
Gimnasia rítmica	1	2	3	4	5

Natación	1	2	3	4	5
Patinaje artístico	1	2	3	4	5
Gimnasia artística	1	2	3	4	5
Tenis	1	2	3	4	5
Automovilismo	1	2	3	4	5
Boxeo	1	2	3	4	5
Bádminton	1	2	3	4	5
Voleibol	1	2	3	4	5
Golf	1	2	3	4	5
Béisbol	1	2	3	4	5
Fútbol sala	1	2	3	4	5

- Lea cada afirmación y marque la opción que mejor refleje su opinión:

	Totalmente en desacuerdo	En desacuerdo	Ni de acuerdo ni en desacuerdo	De acuerdo	Totalmente de acuerdo
1. Las mujeres lesbianas deberían ser aceptadas con total normalidad.					

2. Una mujer que sale sola de noche, generalmente tendrá más riesgo de que le pase algo, a comparación de los hombres.					
3. Las mujeres, por propia naturaleza, estarán más pendientes de temas personales y del hogar, que por asuntos políticos, morales o de justicia en la sociedad.					
4. No se debería permitir que las parejas homosexuales adopten niños, dado que sería perjudicial para su crianza.					
5. Generalmente es natural que sean las mujeres las que se ocupen prioritariamente del hogar y los hijos, porque los niños necesitan de la madre durante los primeros años de vida.					
6. Los hombres, a comparación de las mujeres, están menos calificados para el cuidado de los niños, los enfermos y los ancianos.					
7. Es normal que, ante una operación quirúrgica grave, se prefiera a un cirujano varón.					

8. Las mujeres jamás podrán valorar a los hombres cariñosos, sumisos y hogareños.					
9. Como jueces, los hombres siempre serán más imparciales que las mujeres.					
10. Por lo general, si una mujer no está casada ni vive en pareja suele ser porque no ha encontrado a nadie que se enamore de ella.					
11. Las mujeres siempre se sentirán más atraídas por los hombres fuertes y viriles.					
12. Es deseable que en un matrimonio, el hombre sea mucho mayor que la mujer.					
13. Si en una empresa se ven obligados a despedir a algunos trabajadores, es preferible que sean mujeres, ya que ellas no suelen tener la responsabilidad de mantener una familia.					
14. Se debería permitir a los chicos y chicas elegir libremente su orientación sexual: heterosexualidad, bisexualidad u homosexualidad.					

<p>15. Es natural que los padres tiendan a conceder más libertad a los hijos varones, ya que las chicas siempre correrán peligros mayores.</p>					
<p>16. Las mujeres pierden su atractivo sexual más rápido que los hombres, por tal motivo siempre deben casarse con un hombre mayor que ellas para evitar problemas de pareja en el futuro.</p>					
<p>17. En familias de generaciones de médicos, abogados, empresarios, etc., es preferible que el hijo varón estudie una carrera profesional dado que tiene más probabilidades de éxito que las mujeres.</p>					
<p>18. Es más adecuado que el varón tome la iniciativa en las relaciones amorosas y/o sexuales.</p>					
<p>19. Por los problemas actuales para conseguir empleo, sería preferible no insistir en la incorporación de las mujeres en el mundo laboral, para evitar que en algunas familias entren dos sueldos y en otras familias, ninguno.</p>					

20. Por su propia naturaleza, el varón necesita masturbarse más que la mujer.					
21. Debería considerarse normal que una persona homosexual sea presidente de un país.					
22. El matrimonio supone una pérdida de independencia mayor para las mujeres que para los hombres, ya que de ellas depende el nacimiento y la crianza de los niños.					
23. En general, los varones suelen tener impulsos sexuales más fuertes que las mujeres.					
24. Las mujeres siempre dedicarán más energía al bienestar de sus hijos y familia que a su trabajo.					
25. A pesar del respeto que merecen, no se debería permitir el matrimonio entre personas homosexuales.					

- Lea cada afirmación y marque la opción que mejor refleje su opinión:

	Totalmen te falso	Falso	Ni falso ni cierto	Cierto	Totalmen te cierto
--	----------------------	-------	-----------------------	--------	-----------------------

1. En momentos difíciles, las mujeres son mucho más solidarias que los hombres.					
2. En momentos difíciles, las mujeres se sacrifican mucho más que los hombres.					
3. Las mujeres son más honradas que los hombres.					
4. La ternura es una de las mejores cualidades femeninas.					
5. Las mujeres acostumbran seducir a los hombres para controlarlos.					
6. Las mujeres se visten provocativamente cuando quieren conseguir algún favor de los hombres.					
7. Las mujeres se visten provocativamente para obtener ventajas en el trabajo.					
8. Las mujeres actúan como niñas para evitar que los hombres se enojen.					
9. Para que una mujer esté segura, debe permitir que un hombre la proteja.					

10. Un hombre debe establecer límites claros a las mujeres de su casa.					
11. Un hombre debe señalar a la mujer sus acciones incorrectas para que las cambie.					
12. El hombre de la casa debe vigilar que las mujeres no malgasten el dinero.					
13. Las mujeres, como jefas, son más fáciles de manipular que los hombres.					
14. La seguridad de una mujer es responsabilidad de los hombres que la acompañan.					
15. Los hombres deben impedir que las mujeres corran cualquier riesgo.					
16. Es obligación de un hombre mantener a salvo a las mujeres de su casa.					
17. Las mujeres deben aceptar la protección masculina por su propio bien.					
18. No votaría por una mujer para presidente.					

19. Si tuviera que contratar a un ingeniero, preferiría que fuera varón.					
20. Si he de tener un jefe, prefiero que sea un hombre a que sea mujer.					
21. Un hombre debe hacer todo lo posible con tal de conservar a la mujer que ama.					
22. Un hombre debe hacer hasta lo imposible para conquistar a la mujer que ama.					
23. Los hombres que no tienen a una mujer a su lado son tristes y solitarios.					
24. Un hombre sólo puede compartir sus miedos con la mujer que ama.					

- Lea cada afirmación y marque la opción que mejor refleje su opinión:

	Totalmente en desacuerdo	En desacuerdo	Ni de acuerdo ni en desacuerdo	De acuerdo	Totalmente de acuerdo
1. Aunque a algunas mujeres les guste trabajar fuera del hogar, debería ser responsabilidad					

última del hombre suministrar el sostén económico a su familia.					
2. Es natural que hombres y mujeres desempeñen diferentes tareas.					
3. Si un niño está enfermo y ambos padres están trabajando debe ser generalmente la madre quien pida permiso en el trabajo para cuidarlo.					
4. Es mejor que una mujer intente lograr seguridad animando a su marido en el trabajo que poniéndose delante de él con su propia carrera.					
5. Es más importante para una mujer que para un hombre llegar virgen al matrimonio.					
6. La relación ideal entre marido y esposa es la de interdependencia, en la cual el hombre ayuda a la mujer con su soporte económico y ella satisface sus necesidades domésticas y emocionales.					
7. Es más apropiado que una madre y no un padre cambie los pañales del bebé.					

8. Considero bastante más desagradable que una mujer diga tacos y palabras malsonantes que el que los diga un hombre.					
9. Las relaciones extramatrimoniales son más condenables en una mujer.					
10. La mujer debería reconocer que igual que hay trabajos no deseables para ellas por requerir de la fuerza física, hay otros que no lo son debido a sus características psicológicas.					
11. Hay muchos trabajos en los cuales los hombres deberían tener preferencia sobre las mujeres a la hora de los ascensos y de la promoción.					
12. Los hombres, en general, están mejor preparados que las mujeres para el mundo de la política.					

14. Reflexió: valoració personal del tfg

En primer lloc, podria dir que aquest treball m'ha aportat bastant nerviosisme i neguit, en sentit que volia realitzar la millor feina possible i per això m'imposava molta pressió. D'altra banda, m'ha ensenyat a lluitar i a no

rendir-me a l'hora de perseguir un objectiu. Durant el treball he tingut molts moments de col·lapse, de no saber com encarar-lo, de no saber com continuar, etc., però al final canviant de xip i amb l'ajuda de la tutora he pogut revertir aquests pensaments. Crec que estic bastant contenta amb el resultat tot i que estic convençuda de què podria estar molt millor encara. També, m'ha aportat satisfacció en veure el resultat final després de tantes hores de dedicació i que tota la feina feta hagi donat el seu fruit.

En relació amb el nivell pre-professional, m'ha aportat nous coneixements i una base a l'hora de realitzar articles científics a partir d'una investigació. No sé si en un futur em dedicaré precisament a la investigació, però en cas que així sigui, ja tindrè unes petites nocions per poder començar a treballar. D'altra banda, segurament que tot i que no m'acabi dedicant a la investigació, aquests coneixements em seran útils per dur a terme altres tasques de la professió.

Com ja he comentat, he après a realitzar una investigació pràcticament des de 0 i, a part d'això, he adquirit molts més coneixements respecte de la temàtica del treball.

Per contra, com a des-aprenentatge, podria afirmar que he després a tenir tanta confiança en mi mateixa quan treballa sota pressió per haver de presentar un treball en una data determinada. No és que m'hagi esperat a última hora per fer-lo, però per diferents circumstàncies he hagut de finalitzar-lo en l'últim moment, patint moments de molt estrès i ansietat.